

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Högskolan Kristianstad

Yrkesexamen: Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem

I denna text självvärderas grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem. Vid Högskolan Kristianstad (HKR) samordnas inriktningen till viss del med inriktningen mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 och inriktningen mot arbete i grundskolans årskurs 4-6. För självvärderingen innebär detta att texterna i några delar överensstämmer.

Beskrivning

Lärarutbildning har bedrivits i Kristianstad sedan mitten av 1800-talet. Nuvarande Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem ges vid HKR sedan 2011. Utbildningen är en akademisk professionsutbildning där utbildningens upplägg och genomförande möjliggör att teori och praktik integreras, liksom att kunskapsformerna kunskap och förståelse, färdighet och förtrogenhet samt värderingar och förhållningssätt integreras. De ingående delarna i utbildningen samspelar med varandra och bidrar till att utveckla varje students läraridentitet, lärarkompetens och vetenskapliga förhållningssätt.

Organisation

Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem (fortsättningsvis benämnt GF) är en treårig professionsutbildning om 180 högskolepoäng (hp) som ger studenten kunskaper, fördjupning och förankring i arbetet som grundlärare i fritidshem. I programmet eftersträvas en sammanhållen utbildning med progression gällande såväl akademiska kompetenser som yrkesspecifika. Programmet ger också genom valbara ämnen behörighet för arbete i grundskolans praktiska och estetiska ämnen (skolår) 1-6. Valbara ämnen vid HKR är idrott och hälsa, bild samt hem- och konsumentkunskap. Utbildningen utgår ifrån examensordningen (SFS 1993:100) och gällande läroplaner för den obligatoriska grundskolan. Barns rättigheter, rätt till utbildning och rätt till likabehandling som behandlas i FN:s barnkonvention och Salamancadeklarationen bildar också grund för utbildningen. Grundlärarutbildningen organiserades från 2011 som en gemensam grundlärarutbildning med tre inriktningar (F-3, 4-6 och fritidshem) och med en programområdesansvarig (POA). Från och med ht 2016 är inriktning fritidshem däremot ett eget programområde, med en särskild POA.

Undervisande lärare inom GF organiseras i en programgrupp, i olika ämnesgrupper och i lärarlag. I ett fakultetsgemensamt kalendarium säkerställs mötestid för respektive grupp. Programgruppen leds av POA som har budget- och kvalitetsansvar för programmet. Programgruppen träffas sex halvdagar per läsår och träffarna syftar till kontinuerlig uppföljning och kvalitetsutveckling av programmet. Genom teman som kan

röra programmets övergripande upplägg, former för genomförande av undervisning eller examinationsformer arbetar vi för en hög pedagogisk medvetenhet och pedagogisk kvalitet i planering och genomförande av kurser. Härutöver kallas kursansvariga (KA) och examinatorer till minst två planeringsdagar per år för internt kvalitetsarbete och programutveckling. KA kallar i sin tur till lärarlagsmöten som bland annat arbetar med uppföljning av kursutvärdering och planering av aktuell kurs. Med denna organisation blir förutsättningarna goda för att bygga en struktur som helt kan anpassas för grundlärare med inriktning fritidshem.

Programmets utveckling

I samband med en genomlysning av samtliga grundlärarutbildningar vid HKR 2014 gjordes en omfattande omorganisation av GF. Utbildningen organiserades vid starten 2011 i större kurser om 15–30 hp, där utbildningsvetenskaplig kärna, ämne och VFU integrerades, såväl till innehåll som examinationer. Svårigheter som identifierades i denna struktur var främst att den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) tenderade till att bli otydlig och ibland försvinna in i ämnesstudierna. Därmed blev det svårt att säkerställa att studenten fått de poäng inom respektive område som examensordningen föreskriver. Ytterligare en orsak var ett behov att tydliggöra hur den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) examineras. Sedan ht15 läses enligt den nya struktur som arbetats fram utifrån den genomlysning som genomfördes, och vt18 examineras de första studenterna som läst programmet enligt den nya strukturen. Således är den nya strukturen för programmet ännu ej utvärderad i sin helhet. Ett pågående och årligen återkommande arbete för att säkra examensmålen görs i ett översiktsdokument där samtliga lärandemål ställs i relation till examensmålen i förordningen. Denna återkommande genomlysning av programmet är en del i det interna kvalitetsarbete som genomförs inom programmet.

VFU på HKR var i den tidigare strukturen (från 2010) organiserad inom ramen för 15 eller 30 hp-kurser där VFU låg som ett moment inom dessa kurser. Här identifierades vissa svårigheter med att säkra att det var just VFU-kompetenser som examinerades. Till exempel fanns det kurser där lärandemål snarare examinerade studentens förmåga att skriftligen sammanställa en VFU-rapport än kompetenser i ledarskap och planering. I samband med förändringen av UVK till separata kurser, gjordes samma förändring för VFU, som numera organiseras i separata VFU-kurser. Detta har inneburit att vi nu tydligare kunnat formulera progressionsplaner och med större skärpa kunnat formulera lärandemål som riktas mot planering och genomförande av undervisning i fritidshemmet, ledarskap och utveckling i yrkesrollen. Det har också inneburit att VFU-kurser utvärderas separat, vilket också har visat sig vara en styrka då vi direkt kan se kopplingen mellan hur studenten upplevt VFU, handledning och VFU-plats. En invändning mot denna organisation kan vara att VFU-kurserna riskerar att förlora sin tydliga koppling till innehåll som behandlas i andra delar av utbildningen. För att motverka detta används (terminsvis) sammanhållande teman som brygger mellan kurser (teman beskrivs nedan). Ett exempel på en sådan brygga (där VFU knyts till innehåll i övriga kurser) är upplägget i termin 2. Här studeras sociala relationer i förhållande till värdegrundsperspektiv (där demokratibegrepp, allas lika värde, hållbar utveckling och barns rättigheter är centrala delar av innehållet) i den fritidshemspedagogiska kursen (GFF20). I UVK-kursen (GFU22) studeras fritidshem och skola som social institution samt sociala relationer i ett psykologiskt perspektiv. Utifrån det lästa innehållet i dessa båda kurser genomför studenten i VFU-kursen ett värdegrundsprojekt.

Nuvarande struktur för programmet

I den förändrade strukturen organiseras utbildningen i de tre huvudområden som examensordningen anger, utbildningsvetenskaplig kärna (UVK), verksamhetsförlagd utbildning (VFU) samt ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Utbildningen omfattar ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 60 hp inom det fritidshemspedagogiska området, varav 45 hp utgörs av fritidshemspedagogiska kurser (FP) och 15 hp av studentens självständiga arbete. Därutöver läses 30 hp i ett valbart praktiskt eller estetiskt ämne: bild, idrott och hälsa eller hem- och konsumentkunskap. UVK omfattar totalt 60 hp fördelade på sju separata kurser (se

tabell nedan). Innehållet i UVK-kurserna har utarbetats för att utgöra en gemensam grund för samtliga inriktningar inom grundlärarutbildningen, men med möjlighet för tydlig infärgning av respektive inriktning på lärosätet (F-3, 4-6, fritidshem samt ämneslärare). Detta görs bland annat genom att studenten läser, diskuterar och examineras (vid examinerande seminarier samt i samband med delprov) på valda publikationer som komplement till den gemensamma UVK-litteraturen, men med mer specifik inriktning mot forskning och arbete inom fritidshemmets verksamheter. Avsikten med detta är att ge grundlärare i fritidshem en utbildning som på bred bas förbereder studenten för ett arbete på självständig grund, men i samarbete med andra grundlärare i skolan.

Kursernas innehåll i utbildningen (UVK, FP och VFU) har organiserats och utformats för att ömsesidigt stödja studentens progression i sina förståelser och färdigheter som lärare i fritidshemmet med vetenskaplig grund. Detta har gjorts genom att de olika kursdelarna (UVK, FP och VFU) varvas som kortare kurser (3–15 hp) men ges med återkoppling till gemensamma teman för varje termin (block om 30 hp). På så sätt belyses det tematiska innehållet från olika perspektiv och möjligheten för studenten att tillgodogöra sig det tematiska innehållet stärks. Dessa sammanhållande teman är: termin 1 - yrke och kunskapsbegrepp; termin 2 - fritidshemmet som social institution och värdegrundsarbete; termin 3 - didaktik, lärande, pedagogiska och psykologiska teorier; termin 4 - valbart ämne med teori och ämnesdidaktik; termin 5 - undervisning, utveckling, utvärdering samt specialpedagogik och slutligen termin 6 - fördjupning i såväl det självständiga arbetet som VFU och den slutliga yrkesrollen som lärare i fritidshem.

För att stödja utveckling av fördjupade kunskaper och färdigheter inom fritidshemsområdet, samt för att hålla samman hela utbildningen återkopplas innehåll även mellan terminer. Även här utnyttjas uppdelningen i kurser så att till exempel VFU-kurs i tredje terminen återkopplar till yrkesidentiteten, som också är del av första terminens UVK. Ett annat exempel är hur VFU-kursen i femte terminen återkopplar till utvecklings- och lärandeteorier som behandlas i femte och tredje terminens kurser i UVK och FP. I programmet finns progressionsplaner för såväl VFU, ämne och vetenskaplighet. Beskrivningar och exempel på dessa kommer i sitt sammanhang längre fram i detta dokument.

Tabell 1. Terminsvis (T) fördelning av kurser och poäng vid HKR Grundlärare i Fritidshem, 180hp

	Utbildningsvetenskaplig Kärna (UVK)	Fritidshemspedagogik (FP)	Verksamhetsförlagd Utbildning (VFU)
T1	UVK1: Utbildning och kunskap, 12hp	FP1: Att vara lärare i fritidshem – uppdraget, 15hp	VFU1: Yrkesprövande, 3hp
T2	UVK2: Utbildning och det sociala, 9hp	FP2: Fritidshemmet som social praktik, digitalt berättande, 15hp	VFU2: Sociala relationer, Planering och genomförande, 6hp
T3	UVK3: Utbildning och lärande, 9hp UVK4: Utbildning och samhälle, 7.5hp	FP3: Didaktik, planering, språk och estetiska uttryck, 7.5hp	VFU3: Språk, Planering, genomförande och utvärdering, 6hp
T4	VALBART_ÄMNE, 30hp: Bild; Idrott och hälsa; Hem- och konsumentkunskap		
T5	UVK5: Utbildning och undervisning, 9hp UVK6: Utbildning och vetenskap, 7,5hp	FP4: Matematik, teknik, natur och rörelse, 7.5hp	VFU4: Natur och utomhus-pedagogik, Fritidshemmets didaktik, 6hp
T6	UVK7: Utbildning och yrke, 6hp	FP5: Självständigt arbete, 15hp	VFU5: Yrkesrollen, 9hp

UVK i utbildningen

Den utbildningsvetenskapliga kärnan i programmet är uppbyggd av sju UVK-kurser. Kurserna läses enligt följande och med en progressionstanke i såväl djup som bredd.

I termin 1 läser studenten *UVK 1 Utbildning och kunskap* där läraruppdraget och kunskapsbegreppet behandlas utifrån såväl historiska som studentens och samhällets samtida perspektiv. Termin 2 fortsätter med *UVK 2 Utbildning och det sociala* som behandlar fritidshemmet och skolan som sociala institutioner och läraryrket som social verksamhet. Tredje terminen läses *UVK 3 Utbildning och kunskap* innefattande lärandeteorier och olika pedagogiska och psykologiska perspektiv för att förstå sambanden mellan teori, bedömning och utbildningens praktik samt *UVK 4 Utbildning och samhälle* som fokuserar på utbildning som politisk och samhälllig institution, internationella utblickar samt utbildningens och lärarens betydelse för fördelningen av värden och makt i samhället. Termin 5 fortsätter med *UVK 5 Utbildning och undervisning* där utbildningens praktik och förståelse av förutsättningarna för en inkluderande undervisning i en skola för alla studeras. Härpå följer *UVK 6 Utbildning och vetenskap* som syftar till att ge studenten tillfälle att tillämpa ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt i relation till yrkesroll och utbildningens teori och praktik. I kursen påbörjas också en forskningsplan som ska ligga till grund för det självständiga arbete som genomförs i termin 6. Den utbildningsvetenskapliga kärnan avslutas med *UVK 7 Utbildning och yrke* där fokus är analys, kritisk granskning och utveckling av den professionella lärarrollen.

VFU i utbildningen

Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) omfattar tjugo veckor (30hp) fördelade på fem VFU-kurser. Den första terminens VFU är yrkesprövande och ger studenten möjlighet att pröva sitt val av framtida yrke och inriktning. I varje VFU-kurs skriver studenten reflektionsprotokoll vid tre tillfällen: ett före VFU, ett under VFU och ett efter VFU. I dessa protokoll gör studenten skriftliga reflektioner utifrån de moment som kursen innehåller. I termin 1 är ledarskap och värdegrund i fokus för reflektionerna. Efter den första yrkesprövande VFU:n, och med utgångspunkt i reflektionerna, möter studenten en VFU-lärare på HKR i ett examinerande individuellt samtal. Följande VFU-perioder kopplas innehållet till delar av de moment som studerats i UVK och fritidshemspedagogiska kurser. Detta upplägg bidrar till att skapa helhet och sammanhang för studenten, men också möjligheter att se samband mellan teori och praktik.

Under VFU: n får studenten möjlighet att tillämpa och utveckla sin kommande yrkesroll i fritidshem under ledning av erfarna lärare/handledare. Lärarrollen utvecklas genom reflektion över relationen mellan forskning och beprövad erfarenhet, över teori och praktik och över lärarprofessionens många skilda aspekter. Den ska även ge möjlighet till och erfarenheter av samverkan med kollegor, föräldrar och andra yrkeskategorier.

Studenten handleds kontinuerligt under varje VFU-period av lärarutbildare på fältet. Lärarutbildare vid högskolan gör besök där student, lärarutbildare på fältet och den besökande läraren från högskolan möts för diskussion och handledning utifrån studentens arbete under den aktuella perioden i relation till tidigare perioder och i relation till målen för den aktuella perioden.

Fritidshemspedagogiken i utbildningen

Fritidshemspedagogik är inriktningens huvudämne för ämnesstudier och ämnesdidaktik. Studenten ska under utbildningen utveckla fördjupning såväl som bredd inom ämnesområdet. Ämnet genomsyras av en helhetssyn på barns utveckling, kunskap och lärande och är grupp- och processorienterat. För lärare i fritidshem är det framför allt barns identitet och identitetsskapande, relations- och gruppprocesser, arbete med barns inflytande, kommunikation, socialt samspel och informellt lärande som betonas. En grundläggande kompetens hos lärare i fritidshem är att kunna fånga och ta tillvara lärandesituationer i den dagliga verksamheten på fritidshemmet och använda estetiska uttrycksformer, lek, fantasi, pedagogiskt drama, rörelse, natur och friluftsliv som

verktyg i lärandet. Att lägga grunden till en god hälsa och goda levnadsvanor ingår också i ämnesområdet. Studierna riktas även mot barns livsvärld där etnicitet, genus och socioekonomisk tillhörighet är övergripande perspektiv på bland annat barnkultur, media- och informationskunnighet, film, skönlitteratur, internet och andra medier. Inom det fritidshemspedagogiska området erbjuds studenterna föreläsningar och diskussioner med utgångspunkt i deras kommande yrke.

I termin 1 identifieras de olika ämnesområden som är relevanta för verksamheten. Kunskap och förståelse skapas genom att studenter i fältstudier observerar fritidshemmet som arena för till exempel lek ur olika perspektiv. Observationen ligger sedan till grund för ett delprov i form av en skriftlig rapport där studenten ska göra en analys av sina observationer, resonera och reflektera över sina resultat i relation till ledarskap och fritidshemmets uppdrag. Den första kursen innehåller praktiska moment där studenten är aktiv och själv provar och upplever lek, estetiska utmaningar och natur och rörelseaktiviteter.

Inom det fritidshemspedagogiska området genomförs även det självständiga arbetet (examensarbete) omfattande 15 hp. I arbetet ska studenten utveckla fördjupade kunskaper inom ett valt område och ett vetenskapligt förhållningssätt till sin yrkesverksamhet. I arbetet ges studenten möjlighet att knyta samman kunskaper inom det valda området med kunskaper och erfarenheter från UVK och VFU.

Förutsättningar

Personal

Fritidshemsutbildningens personal i fakultetens organisation och planering

HKR är i väsentlig grad organiserad utifrån de större professionsutbildningarnas behov. Fakulteten för lärarutbildning innefattar på så vis i princip all personal som jobbar inom lärarutbildningarna och närliggande verksamhet. Det innebär att det finns goda grundförutsättningar för att kunna ha kontroll över och planera och följa upp personalförsörjningen strikt för lärarutbildningarnas behov och för att styra och initiera åtgärder som på ett effektivt sätt når all personal som jobbar med lärarutbildning. I dag delas fakultetens lärarpersonal in i fem avdelningar, med cirka 25–30 medarbetare i varje (Avdelningarna för Humaniora, Matematik- och naturvetenskapernas didaktik, Psykologi och Utbildningsvetenskap med inriktning mot förskola och fritidshem respektive med inriktning mot grundskola, gymnasieskola och specialpedagogik.) Verksamheten delas in i programområden som leds av programområdesansvariga (POA), som i nära dialog med avdelningscheferna beställer kompetens från avdelningarna. Grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem (GF) är ett sådant programområde. Personalen som tjänstgör i GF hämtas i stor utsträckning från den avdelning som har sin huvudsakliga kompetensinriktning mot fritidshem och förskola, men personal från samtliga avdelningar är engagerade i utbildningen för att en god och bred ämneskompetens ska kunna säkerställas. Avdelningschefernas viktigaste övergripande ansvar är att matcha kompetensen med programområdenas behov och de svarar för att årligen uppdatera detaljerade kompetensförsörjningsplaner, som presenteras för fakultetens dekan. Dessa planer innehåller en analys av nuläge och framtid där hänsyn tas till pensionsavgångar, verksamhetens utveckling, kompetensutvecklingsbehov, med mera, på såväl kort som medellång och lång sikt. Planerna ventileras och följs upp kontinuerligt inom fakulteten och de redovisas en gång om året för lärosätets ledning i särskilda verksamhetsdialoger. Avdelningscheferna har sinsemellan ett tätt samarbete med en struktur av träffar varannan vecka tillsammans med fakultetsledningen. Detta samarbete innebär att de olika lärarutbildningarna är en angelägenhet för fakultetens samtliga avdelningar och att bästa möjliga kompetens på ett effektivt sätt kan användas.

Utmaningar och åtgärder

Utifrån kompetensutvecklingsplanerna är det uppenbart att den viktigaste utmaningen som rör programområdet GF är att säkerställa hög vetenskaplig kompetens i balans med en god professionserfarenhet. Sammantaget listas 23 individer som engagerade i utbildningens direkta genomförande. Av dessa är 12 adjunkter och 11 lektorer eller professorer. Detta kan anses vara en god och eftersträvansvärd balans. Om hänsyn tas till omfattningen av medarbetarnas tjänstgöring inom utbildningen blir dock övervikten av adjunkter något större (300 % av heltidstjänstgöring mot 86 % för disputerad personal). På GF finns en kärna av personal med 40 % eller mer av sin tjänst inom genomförande av GF och alla dessa har en god erfarenhet av professionen och har en yrkesexamen mot verksamhet i fritidshem. Problematiken för personalförsörjningen är den högre vetenskapliga kompetensen med specifik koppling till fritidshem. Detta är en välkänd bristvara nationellt sett och är således svår att rekrytera in utifrån. Högskolan har anslagit en strategisk resurs för att skapa attraktiva tjänster med förstärkt forskningstid i tjänsten, för att attrahera lektorer och professorer inom bristområden. Det är en väg för framtida rekryteringsbehov. På fakultetsnivån är strategin att bygga kompetenser långsiktigt utifrån två sätt. 1) Att engagera närliggande vetenskaplig kompetens och succesivt knyta an den personalen till fritidshemsprofessionen. Det görs dels genom att upprätthålla kontinuitet i bemanningen genom ett tätt samarbete och kompetensutbyte inom lärarlaget, dels genom att medel anslås för personal som vill meritera sig vidare till docent eller professor inom de forskningsområden som verksamheten har ett stort behov av, vilket inkluderar området kring fritidshem. I linje med detta genomgår just nu en medarbetare en riktad meriteringsåtgärd med direkt fokus på fritidshem. 2) Att erbjuda och styra in personal med god professionserfarenhet i studier på avancerad nivå och forskarnivå. Det ingår i en högskoleövergripande satsning genom karriärstöd för adjunkter (se nedan). På så vis har flera ur personalen inom utbildningen mot fritidshem med förstärkt kompetensutveckling kunnat gå vidare till studier på masternivå (för närvarande tre av programmets medarbetare) och under vt 18 utlyser dessutom fakulteten fyra doktorandtjänster, där minst en är riktad direkt mot området fritidshem. Genom att på det här sättet aktivt prioritera och planera för en succession av kompetens i utbildningen finns det goda förutsättningar att bibehålla en bra balans och att vidareutveckla kompetensen inom området ytterligare.

Kompetensutveckling på individnivå

På individnivå följs kompetensutveckling och arbetsresultat upp genom årliga medarbetarsamtal med närmaste chef (avdelningschef). I samtalen diskuteras uppföljning och planering av medarbetarens individuella utvecklingsplan, som innehåller planering på kort och lång sikt. Medarbetarens kompetensutveckling ska ligga i linje med verksamhetens behov, vilket speglas i den individuella utvecklingsplanen.

Till arbetsplatsmöten och kompetensutveckling förfogar varje avdelningschef över resurser motsvarande 200 klocktimmar och 8000 kr per medarbetare, vilket i normalfallet innebär att samtliga lärare har 200 timmar vardera för möten och kompetensutveckling, men att det finns utrymme för att strategiskt förstärka där avdelningen identifierar särskilda behov. Under 2018 har fakulteten etablerat en mötesstruktur som innebär att minst 120 klocktimmar eller nästan en månads arbetstid ska vara frigjord för kompetensutveckling. Detta ligger i linje med högskolans policy för att stärka medarbetarnas kompetensutveckling och att säkerställa att tiden verkligen används till detta. Kompetensutvecklande insatser kan vara både individuellt och kollektivt utformade och fakulteten avser att ytterligare utveckla den senare varianten. För lärarpersonal prioriteras kompetens som påkallas i utbildningsprogram och forskningsverksamhet, högskolepedagogisk utbildning, handledarutbildning samt utbildning inom hållbar utveckling, internationalisering och digitalisering. Det faktum att all personal organiseras inom en fakultet med ett direkt personalansvar ger möjlighet att styra och följa upp kompetensutvecklingens inriktning på ett för verksamheten anpassat vis. Den senaste satsningen på kollektiv nivå har inneburit att alla lärare inom GF deltagit i en gemensam och obligatorisk kompetensutvecklingsinsats med fokus på digitalisering, för vilken medel anslagits från fakulteten. Denna insats har hittills innefattat två heldagar; först en inspirationsdag där inbjudna föreläsare berörde teman rörande digitalisering i skola och utbildning och därefter en dag med workshops där lärare från olika

skolformer och ämnen visade hur de arbetar med digitalisering i sin undervisning. Detta följs upp av en mer individinriktad fortsättning i form av olika utbildningspaket utifrån identifierade önskemål och behov.

Utbildningsmiljö

Forskning och utbildning i samverkan

Vetenskaplig aktivitet hos lärarna stärker sambandet mellan forskning och utbildning och skapar möjligheter för studenterna att få inblick i aktuell forskning samt att engageras i forskningsliknande uppgifter. För att ge förutsättningar för högskolans lärare att vara forskningsaktiva tilldelas tid för forskning motsvarande 1 månad för lektor, 1,5 månad för biträdande professor (docent) och 3 månader för professor. Forskningstiden används för forskning och interna och externa forskningsamarbeten. Forskningsaktivitet följs upp genom att berörd medarbetare redovisar vad forskningstiden för föregående treårsperiod resulterat i. Därutöver fördelas årliga medel (2018: totalt 17 miljoner) till högskolans forskare efter prestation, vilket innebär att den disputerade personal som väljer att vara mer forskningsaktiv har goda möjligheter att erhålla ytterligare lika mycket tid. Principen är dock att all lärarpersonal skall undervisa minst 25 % av sin tjänst (dnr 2018-112-91). Forskningsaktivitet bedöms utifrån upprättade kriterier och beslut fattas av fakultetsnämnd, vilket innebär att studentkåren är delaktiga i beslut om bedömningskriterier och framtagande av beslutsunderlag som rör fördelning av forskningstid. Det innebär också att personal inom fakulteten för lärarutbildning inte konkurrerar med högskolans övriga personal och att utbildningsvolymen får ett direkt genomslag i fördelning av forskningsanslag, vilket är klart gynnande för forskningsöverbyggnaden till lärarutbildningarna. Som nämnts ovan under rekrytering har dessutom medel anslagits åt adjunkter, som då har extra kompetensutveckling för vetenskaplig meritering (master-/ forskarutbildning).

Vid högskolan finns dessutom formellt inrättade forskningsmiljöer och forskningsplattformar stödda av såväl intern som extern finansiering. Dessa verksamheter har egen budget och leds av en vetenskapligt meriterad medarbetare (företrädesvis professor). Inom ramen för dessa verksamheter finns möjligheter för medarbetare att följa seminarier med interna eller externa presentatörer, att involveras i forskningsprojekt och få kollegial feedback. Vid fakulteten inryms tre formellt inrättade och stödda forskningsmiljöer. *Barndom, lärande, utbildning* syftar till att utveckla kunskap i anslutning till förskolläraryrket och grundlärare fritidshem, det vill säga om villkor som möjliggör respektive motverkar förverkligandet av de respektive verksamheternas uppdrag. *Learning in Science and Mathematics* samlar HKR:s forskare inom matematikämnet och de naturvetenskapliga ämnenas didaktik och består idag av ett tjugotal forskare och doktorander. *Forskning relationell pedagogik*s övergripande syfte som forskningsmiljö är att bedriva teoretisk och empirisk forskning om pedagogisk praktik och professionalism. Relationell pedagogik utgör miljöns gemensamma intresseområde.

Forskningsplattformen Lärande i samverkan startade 2017 och drivs i samverkan med externa partners med fokus på praktiska projekt. Projektet genomgår i ett första steg en bedömning av relevans för verksamheten genom en panel av huvudmannarepresentanter och i nästa steg bedöms den vetenskapliga kvaliteten genom externa sakkunniga. I dagsläget stöds tre sådana praktiska projekt. Rektors uppdrag till plattformen för 2018 (dnr 2017-114-533) innebär även att examensarbeten baserade på professionsutmaningar som identifierats i samarbete med relevant yrkespraktik ska prioriteras i det fortsatta utvecklingsarbetet. Verksamheten inom forskningsmiljöerna och plattformen följs årligen upp av fakultetsnämnd och nya beslut om finansiering fattas i nämnden, vilket innebär att studentkåren är delaktiga i besluten. Exempel på ett projekt med anknytning till GF som nu ligger som ansökan avser att studera fritidshemmets verksamhet i relation till elevers språk och begreppsutveckling. I projektet studeras fritidshemmets/lärare i fritidshemmets unika möjligheter att stödja och utveckla elevers begreppsförståelse i vardagliga aktiviteter. Projektet kommer att ledas av en biträdande professor och en lektor. En adjunkt inom GF deltar i projektet och båda projektledarna är knutna till GF, främst inom det självständiga arbetet. Två studenter har under våren genomfört sitt självständiga arbete som en pilotstudie på fritidshemmet som förberedande för ett genomförandeprojekt.

Miljö för utveckling

För att säkerställa goda förutsättningar för kreativitet och utveckling utlyses årligen medel (2018: 3,5 miljoner) för så kallade kvalitetsprojekt i syfte att stimulera till utvecklingsinitiativ och kvalitetshöjande åtgärder i utbildningsprogram. Fördelningsbeslut fattas i högskolans kvalitetsråd, vilket även här innebär att studentkåren är delaktiga i beslutet. Grundlärarprogrammet har under de senaste tre åren erhållit utvecklingsmedel för att studera studenters förståelse av lärandemålen. Projekten har lett till utveckling av studenters delaktighet och förståelse för den kunskap som utbildningen förväntas ge.

En viktig del av avrapporteringen av de genomförda projekten sker vid den årliga kvalitetskonferensen där projekt presenteras och kritiskt granskas och där erfarenheter utbyts och sprids. Varje projekt dokumenteras också i en kort skriftlig rapport som sprids och tillgängliggörs via högskolans intranät. Erfarenheter från aktuella projekt och frågeställningar publiceras och sprids i vissa fall internt och externt via högskolans egen tidskrift *Högskolepedagogisk debatt* eller presenteras vid den årliga pedagogiska utvecklingskonferensen Lärarlärdom som HKR anordnar tillsammans med flera andra lärosäten.

Internationalisering

HKR ska vara en internationell miljö som präglas av en mångfald av perspektiv, människor och utbildningar. Studenter som tar examen från HKR ska ha utvecklat sin internationella förståelse och sin interkulturella kompetens för att kunna verka i ett interkulturellt och globalt samhälle. I HKR:s ”Strategi för internationalisering 2016-2020” betonas att en hög grad av internationalisering ska utvecklas och lyftas fram för att kvalitetssäkra högskolans utbildningar. Internationalisering i lärarutbildningarna kan innebära såväl möjligheter att studera eller genomföra VFU utomlands som olika aktiviteter av internationalisering på hemmaplan. Under 2018 pågår ett projekt vid Fakulteten för lärarutbildning som bland annat syftar till att öka mobiliteten inom våra olika lärarutbildningar och bland undervisande personal, samt att skapa tydliga strukturer för hur det kan genomföras. Konkret innebär det att hitta lämpliga kurser, terminer och VFU-perioder då sådana utbyten kan ske, samt att bygga vidare på och stärka redan befintliga kontakter och partneruniversitet. Som ett led i denna strävan har det även tagits fram en internationell termin som omfattar 30 hp och som är öppen både för internationella och svenska studenter.

I GF har internationalisering varit ett område i behov av översyn och utveckling. Av det skälet har POA sedan ht 2017 gett ett särskilt uppdrag till en av lärarna att utveckla innehåll och form för internationalisering såväl på hemmaplan som ute i världen. Hittills har det resulterat i att det nu finns en VFU-kursplan framtagen för de studenter som vill göra en VFU-period utomlands som introduceras ht 18. Studenter i GF har också under vt 2018 deltagit och samverkat vid ett studiebesök med lärarstudenter från ett lärosäte i Belgien där de hade en aktiv roll i att presentera sin utbildning generellt och fritidshem och lärare i fritidshem speciellt. Undervisande lärare i programmet har särskilt uppdrag att utöka antalet internationella forskningsartiklar speciellt mot fritidshem. Därtill deltar GF i det gemensamma fakultetsprojekt som nämns ovan vilket ska utmynna i ett mer aktivt arbete för utveckling av internationalisering inom programmet.

Utformning, genomförande och resultat

Övergripande system för måluppfyllelse och progressionsplan

I det systematiska arbetet för att säkerställa att studenterna ges goda förutsättningar att uppnå examensmålen examineras måluppfyllelse succesivt med stöd av framskrivna lärandemål (Lm). Detta innebär att kursnära lärandemål har formulerats och antagits av fakultetsnämnden till varje delprov. På detta sätt garanteras även att kontinuitet och kvalitet bibehålls i utbildningen över tid och inte är beroende av enskilda lärares insatser.

Variation av examinationsformer (individuellt, i par eller i grupp) med skriftliga eller visuellt gestaltade uppgifter, muntliga presentationer, examinerande seminarier, workshop (praktiska övningar) används för att 1) öka den pedagogiska vinsten genom att anpassa delprovets utformning till delprovets mål, 2) ge en bredare bild av studentens kunskap och förståelse, 3) variera examinationsformer med hänsyn till att omfatta variationer i vilka som är studenternas starka uttrycksförmågor så som i bild, skrift eller dramatisk gestaltning. En fjärde motivering för variation av examinationsformer riktar sig till vår uppfattning om att lärare på fritidshemmet 4) bättre kan utveckla sina pedagogiska kompetenser i syftet att stödja alla barns lärande om läraren själv breddar sina uttrycksförmågor. Vi värderar denna kompetens högt för att svara mot fritidshemmets ansvar för varje elevs rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter. I detta sammanhang vill vi även poängtera att examinerande moment används både som pedagogiska instrument för att studenten successivt ska kunna följa kursen (exempelvis examinerande seminarier) och därmed nå lärandemålen och för att säkerställa att lärande- och slutligen examensmål uppnås.

I samband med det interna kvalitetsarbete (2014) av UVK-kurserna som nämndes i inledningen, framgick att en särskild plan behövdes för GF i det systematiska arbetet med studenternas vetenskapliga och yrkesmässiga progression. Detta främst för att utbildningen ska tillgodose studenternas vetenskapliga utveckling på grundnivå om 180 hp. En plan togs fram där arbetet med studenters vetenskapliga progression sammanfattades i tre generella utvecklingsområden: 1) *identifiering* och förståelse av vetenskaplig fakta och förhållningssätt (jämför kännedom om vetenskapsteori och vetenskapliga metoder och datainsamling), 2) utveckling av *färdighet* att söka, presentera och använda sig av vetenskapliga resultat och modeller, 3) utveckla *självständighet* i ett vetenskapligt förhållningssätt med förmåga att värdera och kritiskt granska vetenskapliga modeller och resultat samt dess tillämpningar. Arbetet med de tre utvecklingsområdena återkommer under hela utbildningen men med tonvikt på *identifiering* under den första delen av utbildningen (termin 1 och 2) och *självständighet* mot den senare delen av utbildningen (termin 5 och 6). Tanken med denna progressionsplan är att studentens vetenskapsteoretiska kunskaper och färdigheter utgör förutsättningar för ett självständigt och kritiskt förhållningssätt i ett balanserat arbete på vetenskaplig grund.

Modellen som togs fram gällande studenters vetenskapliga och yrkesmässiga progression har visat sig användbar för progressionsplaner i utbildningen generellt och ligger som modell för tabell 2, nedan.

Tabell 2. Nivåprogression av examensmål i programstrukturen

		Kunskap och färdighet		Kunskap och förståelseförmåga			Värderingsförmåga och förhållnings-sätt
		1. visa sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och ämnes kunskap etc.	2. visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder etc.	3. visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskning	4. visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande	5. visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning	6. visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling
		Nivå					
Termin 1	<i>GFU12 (12hp) Utbildning och kunskap: samhälle, barn och skola; pedagogisk grundsyn1</i>		1	1	1	1	1
	<i>GFF11 (15hp) - att bli lärare i fritidshem</i>	1	1				1
	<i>GFV11 (3hp) yrkesprovande med fokus på ledarskap och värdegrund</i>	1		1	1		1
Termin 2	<i>GFU22 (9hp) Utbildning och det sociala: fritidshem och skola som sociala institutioner, läraryrket som social verksamhet</i>	2		1			2
	<i>GFF20 (15hp) – fritidshemmet som social praktik, digitalt berättande</i>	2			1	1	2-3
	<i>GFV21 (6hp) yrkesrollen1, värdegrundsuppdraget, Sociala relationer; kunskapsuppdraget1</i>	1		2	1	2	2-3
Termin 3	<i>GFU31 (9hp) Utbildning och lärande: Pedagogisk grundsyn2 och teorier om lärande</i>		2		2	2	
	<i>GFV30 (6hp) Yrkesrollen2 kunskapsuppdraget2, den egna yrkesrollsutvecklingen</i>	2	1	2	2		2-3
	<i>GFU41 (7,5hp) Utbildning och samhälle: fritidshem och utbildning som politisk och samhällslig institution</i>			2			
T4	<i>GFF30 (7,5hp), Populärkultur, estetisk kommunikation och språk</i>	2			2	2	
	<i>Valbart ämne (30hp), VFU ingår med fokus på valbart ämne i skolan (6hp)</i>						
	<i>GFU50 (9hp) Utbildning och undervisning</i>					2-3	2
Termin 5	<i>GFV40 (6hp) Elevens lärande och utveckling: fokus undervisning</i>	2	2	3	2-3	2-3	
	<i>GFF40 (7,5hp), Naturvetenskap, matematik och hälsa</i>	3				2-3	
	<i>GFU60 (7,5hp) Utbildning och vetenskap: kritiskt vetenskapligt förhållningssätt i relation till yrkets teori och praktik</i>		2	2			
Termin 6	<i>GFX10 Självständigt Arbeta (15hp)</i>	3	3	3			
	<i>GFV50 (9hp) Den professionella yrkesrollen: relationer, ledarskap och konflikthantering.</i>	3		3	3	3	2-3
	<i>GFU70 (6hp) Utbildning och yrke: analysera, utvärdera och utveckla professionella lärarrollen</i>		3	3	3	3	

Nivå 1 av målet: identifiera, pröva, förstå; Nivå 2 av målet: förståelse och färdighet; Nivå 3 av målet: reflektion, värderingsförmåga och självständighet. I tabellen representerar grön kurs UVK, röd kurs FP, kul kurs VFU och blå kurs valbart ämne.

VFU:n har en progressionsplan som tydliggör studentens förväntade utveckling. Lärandemålen i de olika VFU-kurserna examineras med ökande krav på studentens olika förmågor. Ett exempel är hur lärandemålen formulerats i VFU-kurs 1 där studenten ska kunna *identifiera* och *beskriva* de intentioner som uttrycks i styrdokument och litteratur. I VFU-kurs 2 bearbetas studentens *färdigheter* att kunna *kommunicera* och *beakta* för att sedan i kurs 3 i *samtliga situationer kunna ta hänsyn till och i arbetet kunna utgå ifrån och förhålla sig till (självständighet, värdering och utveckling)*.

Tabell 3. VFU-progression

VFU 1, 3 hp	VFU 2, 6 hp	VFU 3, 6 hp	VFU 4, 6 hp	VFU 5, 9 hp
Kunna under handledning planera, genomföra och utvärdera lärandeaktiviteter med stöd i gällande styrdokument	Kunna under handledning planera, genomföra och utvärdera undervisning med stöd i gällande styrdokument i syfte att stimulera elevers lärande och utveckling	Kunna planera, genomföra och utvärdera undervisning utifrån gällande styrdokument i syfte att stimulera elevers lärande och utveckling	Kunna självständigt planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning utifrån gällande styrdokument i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling	Utifrån ett självständigt och professionellt förhållningssätt kunna planera, genomföra, utvärdera och utveckla olika undervisnings-situationer i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Måluppfyllelse beskrivs, analyseras och värderas i det följande utifrån följande upplägg: Varje examensmål inleds med övergripande beskrivning av hur målen uppfattas och en övergripande beskrivning av hur utbildningen avser att hantera målen utifrån de aspekter som ska värderas. Sedan följer ett avsnitt med exempel för att illustrera hur måluppfyllelse ska nås utifrån den progressionsplan som beskrivits ovan. I samband med att dessa exempel tas upp ges också en analyserande och värderande reflektion relaterat till måluppfyllelsen. Därefter avrundas utvärderingen av varje mål med en avslutande reflektion. På grund av utrymmesskäl kan denna reflektion lyfta nya infallsvinklar som följd av självvärderingsprocessen och avser därför inte att uppfattas som en sammanfattning av vad som tidigare är diskuterat i texten.

1. *visa sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen*

Inledning

Det fritidshemspedagogiska området behandlas och undervisas med såväl bredd som djup. Komplexiteten och bredden inom området innebär att det hela tiden finns utmaningar i att definiera vad som ingår som ämneskunskaper. I programmets samtliga FP-kurser bearbetas bredden men även djupet inom området, dels i form av specifikt ämnesinnehåll (såsom digitala verktyg, språk, matematik, teknik, naturvetenskap, bild, musik, utvistelse och idrott) och dels i fördjupning av förståelsen för området (såsom kunskaper om och färdigheter i bemötande och relationsskapande, värdegrundsarbete och identitetsutveckling).

För att skapa förutsättningar för studenterna att nå examensmålet är det fritidshemspedagogiska området upplagt med progression med fokus på förståelsen för det fritidshemspedagogiska uppdraget i relation till styrdokumentet. Läsning av läroplanens kapitel 1, 2 och 4 utgör ett viktigt verktyg för studentens inledande förståelse av det fritidshemspedagogiska området i skolan. Den första terminens kurs fokuserar på att kunna förstå, förklara och beskriva den kommande yrkesrollen för att i termin 2 också utifrån sin förståelse kunna resonera om och diskutera yrkets olika dimensioner. Termin 3 och 5 innebär breddning av området med utveckling av studenternas färdigheter och förmågor, där ämnesinnehåll som läs- och skrivutveckling, praktiska och estetiska ämnen i fritidshemmet studeras och tillämpas. Lärandemålen i termin 6 formuleras i termer av kritisk granskning, självständighet och utvärdering.

Viktigt för den pedagogiska förankringen är att det främst är lärare med lång erfarenhet av yrket som undervisar i de FP-kurserna. För att skapa förutsättningar för progression inom området kompletteras och kombineras föreläsningar med processinriktade och studentaktiva seminarier. Det kan till exempel innebära att en studentgrupp har förberett ett antal frågeställningar utifrån litteratur, som sedan behandlas under seminariet. Ett annat exempel för att stärka förutsättningarna att nå, och säkerställa att, målen uppnås är användande av examinerande seminarier. Utgångspunkten i dessa är att studenten förbereder sig individuellt, ofta med någon form av skriftligt underlag som sedan bearbetas i par eller i grupp vid seminariet. Med detta arbetssätt ser vi att studentengagemanget ökar, vilket också ökar förutsättningarna att uppnå lärandemålen. Examinationsformerna varierar och studenterna examineras muntligt, i seminarieform, skriftliga tentamina i olika former samt gruppexaminationer med olika estetiska uttrycksformer som verktyg. I samtliga fritidshemspedagogiska kurser förekommer praktiska och estetiska ämnen i både seminarier och examinationer. I GF har det funnits en tendens att examinera övervägande enskilt och skriftligt. För att öka variationen arbetar vi med att förändra våra examinationsformer genom att studenten ges möjlighet att nå lärandemålen genom att mer frekvent använda olika estetiska uttrycksformer med examinationer i både individuellt och i grupp (ex. *Barndomens land*, nedan och i mål 6).

Progression mot måluppfyllelse med kommenterade exempel

Studierna i termin 1 inleds med föreläsning och uppföljande seminarium om barns fria tid, meningsfull fritid och fritidshemmets uppdrag relaterat till styrdokument. Detta fungerar som en introduktion till yrket och det fritidshemspedagogiska området). Olika perspektiv som lyfts är fritidshemmet som arena för barns lek, sociala liv och utveckling samt barns estetiska uttrycksformer. Därtill lyfts perspektiv som demokrati och värdegrundsarbete i fritidshemmet (GFF11). De olika perspektiven bearbetas i relation till läroplanen med kapitel 4 och fritidshemmets praktik. Ett annat område i den första kursen är leken och lekens betydelse i fritidshemspedagogiken. Leken bearbetas och studeras genom föreläsningar, seminarier, på fältdagar och med studier i form av observationer och intervjuer med pedagoger på fritidshem om barns lek och hur den blir synlig i verksamheten. Momentet examineras genom en muntlig presentation i grupp som innebär att gruppen ska gestalta och presentera läraruppdraget i fritidshemmet. Till delprovet finns lärandemål som anger att studenten ska kunna beskriva och resonera om yrkesrollens olika dimensioner med utgångspunkt i styrdokument (Lm1) och ska med underlag av observation som metod beskriva och reflektera över barns lek och lärande i fritidshemmets kontext. Upplägget ger möjligheter att variera på ett sätt som skapar goda förutsättningar för studenten att både få kunskap, förståelse om ämnet och i examinationen att omsätta sina kunskaper i en gestaltande presentation. Även individuell examination görs i form av ett paper där studenten får syn på och kommenterar det fritidshemspedagogiska området utifrån sin egen sökning av en aktuell forskningspublikation. Detta moment ger en första inblick i såväl forskningsfältet som den pedagogiska verksamheten. I samband med detta används resurser från biblioteket för att stödja studenten i sökande av vetenskapliga artiklar (se examensmål 2).

I termin 2 (GFF20) fördjupas och breddas kunskapen inom det fritidshemspedagogiska området. Ämnesinnehållet omfattar sekretessärenden, anmälningsplikt och ledarskapsfrågor men också färdighetsutveckling för att kunna möta och förstå barns livsvillkor och kunna arbeta med sociala relationer, demokrati och inflytande. Under terminen inleds även studentens förståelse för att arbeta med barns

språkutveckling (fördjupas i ämnesstudier termin 3, se även mål 5). Detta görs genom att studenten utvecklar sina färdigheter att arbeta med pekplattor och olika applikationer för digitalt skapande och berättande som gestaltning. En fältdag med observationsstudie ingår i delprovet där studenterna bl.a. studerar hur elever på fritidshem använder digitala redskap. Examinationsformerna i kursen är varierande (se övergripande inledning). Studenterna examineras i grupp genom en gestaltande uppgift med tillhörande digitala berättelser riktat mot sociala relationer, och barns livsvillkor. Efter varje gestaltning sker feedback och frågeställningar från övriga grupper. Lärandemålen i termin 2 formuleras utifrån förmågor att kunna redogöra för och förhålla sig till, analysera och diskutera inom ramen för kursen.

Tredje terminen (GFF30) möter studenterna den populärkultur som kan påverka och spela en betydelsefull roll i barns vardagsliv. En fältdagsuppgift i form av en mindre omfattande empirisk undersökning utförs genom intervju som sammanställs i diagram för att undersöka barnens intresse utifrån populärkultur (dator, internet, spel, skönlitteratur, tidningar, lek, hobby, musik). Populärkulturen belyses dels som en del av den kultur barn lever i, men också en faktor som påverkar dem. Innehållet i kursen knyter an till uppdraget med värdegrundsarbete. Tredje terminen innehåller också didaktik som ett moment där studenterna diskuterar och formulerar mål, syfte och metod för fritidshemsverksamheten utifrån ett populärkulturellt innehåll. Studenterna prövar sin förståelse genom att planera för aktiviteter kopplade till Lgr11, kapitel 4. Läroplanens centrala innehåll diskuteras i grupper i relation till studenternas formulerade syfte och mål. Exempel på lärandemål i delprovet är att studenten ska kunna använda bildskapande uttrycksformer och kommunikativa verktyg i fritidshemmets praktik (Lm3), kunna förklara och diskutera hur estetiska gestaltungsformer och kommunikativa verktyg kan bidra till utvecklande lärprocesser (Lm4) och kunna planera, genomföra och utvärdera en undervisningssituation inom det fritidshemspedagogiska ämnesinnehållet (Lm5).

Termin 5 har ett ämnesmässigt fokus på matematik, naturvetenskap och teknik samt på rörelse och utevistelse (GFF40). Kursen startar i en lägerskola där studenterna själva planerar, genomför och utvärderar aktiviteter med koppling till ett ämnesinnehåll. Förutom ämnesinnehåll, fördjupas den pedagogiska och didaktiska kompetensen genom didaktikstudier och pedagogisk dokumentation. Studenterna arbetar fram en pedagogisk planering med ämnesmässigt fokus som prövas i barn/elevgrupp under en fältdag. I uppgiften ingår att studenten ska utvärdera och därefter reflektera över sina egna ämneskunskaper och vilka kunskaper som behöver utvecklas för att också utveckla undervisningen och kunna utmana barnen. Här finns en utmaning i att få studenterna att våga prova och ge sig in i områden de inte alltid känner sig helt bekväma i, till exempel matematik, teknik och naturkunskap. Med detta sätt tydliggörs för studenten att kunskap behövs i ett ämne för att kunna bedriva undervisning på fritidshemmet. Genom praktiska uppgifter och examinationer provar, utforskar och upplever studenten med alla sinnen både sin egen och barnens lärande och utveckling. I samband med detta ska studenten också skriftligt dokumentera och värdera processen. Kraven på färdigheter ökar genom att lärandemålen tydligt anger förväntningar på till exempel planeringsförmåga, reflektion och omsättning av kunskap till praktiskt genomförande. Till exempel ska studenten kunna identifiera och förklara fritidshemmets uppdrag och innehåll utifrån ett matematiskt och naturvetenskapligt perspektiv, samt inom fritidshemmets verksamhet kunna skapa stimulerande lärandemiljöer och lärandesituationer i matematik samt visa motsvarande förmåga inom naturorienterande ämnen och teknik för ett hållbart samhälle (Lm1, Lm3), kunna redogöra för och använda pedagogisk dokumentation för att analysera och utveckla såväl barns lärande som fritidshemmets verksamhet (Lm2), kunna organisera utevistelse och rörelseaktiviteter utifrån barns motoriska förutsättningar och hälsa (Lm4), samt kunna omsätta sina didaktiska kunskaper i praktiskt handlande med utgångspunkt i rådande läroplan (Lm5).

Termin 6 skriver studenten det självständiga arbetet som knyter samman studierna inom ämnesområdet under utbildningen (GFX10). Genom att studenten bearbetat ämnesinnehåll med krav på breda men också djupa kunskaper inom området, har det skapats goda förutsättningar att formulera relevanta frågor att bygga det självständiga arbetet kring. Studenterna har under utbildningen provat olika former och metoder för att studera den verksamhet som de nu ska fördjupa sig i. Utbildningen har med sin bredd och progression gett studenten de verktyg och den kunskapen inom det fritidshemspedagogiska området som krävs för att framställa ett arbete med relevans för yrket och verksamheten (se stödstrukturer för studenter under *Programnära Stödstrukturer*). Syftet med den sista ämneskursen är att studenten ska utveckla kunskap kring

vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsansatser relevanta för utbildningsvetenskaplig forskning samt den kommande yrkesrollen. Kursen syftar också till att utveckla studentens förmåga att bedriva utvecklings- och forskningsarbete inom det fritidshemspedagogiska området. Flertalet av lärandemålen i kursen riktas mot studentens kunskap och förståelse för det fritidshemspedagogiska området, till exempel: att kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt med kritiskt tänkande och forskningsetiska ställningstaganden i fritidshemmets verksamhet (Lm2), kunna väcka, analysera och förhålla sig kritisk till frågor relevanta för fritidshemmets praktik och utveckling och omsätta det till en forskningsbar fråga (Lm3) samt kunna redogöra för och diskutera vetenskapsteoretiska perspektiv, utvecklingsarbete samt aktuell forskning i relation till utveckling av fritidshempedagogisk verksamhet (Lm4). Sedan den nya grundläroplanen startade vid HKR har det funnits en ambition att det självständiga arbetet också ska kunna genomföras i en annan form än den traditionella uppsatsformen. Nu finns inom GF, från och med vårterminen 2018, en möjlighet att genomföra ett utvecklingsprojekt som självständigt arbete. Ett förberedande erfarenhetsutbyte med Jönköpings universitet och Linnéuniversitetet har ägt rum för att vidga och utveckla tankarna om hur ett utvecklingsprojekt kan se ut utifrån ett verksamhetsnära perspektiv med bibehållen vetenskaplig kvalitet i arbetet. Vt18 erbjuds detta första gången, men eftersom projektet ännu är i uppstartsfas kan vi ännu inte värdera eller göra någon analys av hur detta projekt kommer att utfalla (se mål 2).

Avslutande kommentarer med reflektioner

Sammanfattningsvis menar vi att förutsättningarna att uppnå examensmål 1 generellt är goda. Det finns en sammanhållen röd tråd i utformning och genomförande genom terminerna och förutsättningar ges för studenterna att tillägna sig kunskaper och förståelse i ämnet fritidshemspedagogik. De får på varierande sätt i olika kurser kontinuerligt träna på att läsa vetenskapliga texter, väcka forskande frågor och söka svar på dessa med relevanta metoder. Utmaningen att avgränsa, men också innehållsbeskriva, området fritidshemspedagogik finns med i vårt interna kvalitetsarbete (se Programutveckling) som en återkommande punkt. Ett exempel är att innehåll kring digitala kompetenser fått ökat utrymme för att möta de nya skrivningarna i Lgr11. Även praktiska och estetiska ämnen har fått ökat utrymme för att bättre möta upp examensmålen. Det har även visat sig sedan den nya strukturen infördes att den sista terminen är hårt belastad genom att den både innehåller det självständiga arbetet, en 6 veckors VFU-kurs samt en UVK-kurs (GFU70). För att hålla god kvalitet i det självständiga arbetet och ge studenterna rimliga marginaler och möjligheter att hinna med studierna, är nu kurserna i termin 6 utlagda över hela terminen, vilket innebär att arbetet med det självständiga arbetet kan pågå under längre tid (ca 15 veckor). Det ger studenterna bättre marginaler i arbetet och också bättre kvalitet i det arbete som lämnas in vid första examinationstillfället. En annan åtgärd som vidtagits för att ge bättre tid och möjlighet att nå målen med god kvalitet är att studenten påbörjar processen med det självständiga arbetet redan i termin 5. En forskningsplan görs och examineras under höstterminen vilket innebär att studenten redan är en bit på väg när kursen för det självständiga arbetet startar på vårterminen.

- 2. visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

Inledning

Arbetet utifrån progressionsplanen innebär att moment med vetenskapsteoretiskt innehåll och vetenskaplig metod återkommer genom utbildningen med progression avseende identifiering, färdighet och självständighet i forskning och i förståelsen av vetenskapsteori. Nedan redogörs för hur arbetet med pedagogisk grundsyn introducerar ett vetenskapsteoretiskt perspektiv i termin 1 (GFU11) för att succesivt utvecklas som kompetens i det självständiga arbetet och arbetet med utvärderingar i termin 6. Vidare kopplas relationen mellan vetenskaplig grund och det systematiserade och dokumenterade kvalitetsarbetet och denna

relations betydelse för yrkesutövningen med likvärdig progression. Detta sker genom praktiska övningar och examinationer där studenten omsätter teoretiska förståelser i förslag på praktiska lösningar i arbetet med elever på fritidshemmet (GFU31). Kopplingen mellan erfarenhet och utveckling av teoretiska frågor sker även från motsatta hållet då observationer i kursmoment med VFU utgör grund för teoretiska reflektioner i examinerande uppföljningar av VFU. Förankring till beprövad erfarenhet som finns i fritidshemmets verksamhet och reflektioner kring dessa dokumentationer uppmärksammas också i samarbete med omgivande fritidshem och skola som integreras i utbildningen genom fältdagsuppgifter och VFU. Därtill bör också betonas att möjligheten att utforma det självständiga arbetet om 15 hp i termin 6 som ett utvecklingsprojekt på fritidshem (omnämnt i mål 1) inte förändrar kraven på vetenskaplig förankring i arbetet. Vid utvecklingsprojekt ska motivering för och utvärdering av utvecklingsprojekt skrivas fram av studenten med stöd av kvalitativa eller kvantitativa underlag som studenten tagit fram. I självständigt arbete termin 6 examineras lärandemål som explicit anger att studenten ska kunna redogöra och argumentera för val av kvantitativ/kvalitativ metod i en egen vald undersökning (Lm 1 GFX10).

Progression mot måluppfyllelse med kommenterade exempel

Redan omnämnda uppgifter i mål 1 (GFF11, -20 och -30) beskriver uppgifter som tidigt lyfter in vetenskaplighet och forskningsmetoder i utbildningen. Forskningsmetoder, systematiska genomföranden och dokumentationer introduceras för studenten genom sökandet och identifieringen av forskningsartikel i termin 1, genomförandet av observationer och intervjuer på fritidshem i termin 2 (se GFF20 i mål 4) och genom att systematiskt sammanställa resultat i diagram i termin 3 (värderas som nivå 2 i progressionstabell). Här tydliggörs också den kvantitativa analysens uttrycksmöjligheter.

Exempel på progression i förståelse av vetenskapsteori med säkerställande om kvalitet i måluppfyllelsen är arbetet med pedagogisk grundsyn som återkommer i UVK-kurserna termin 1 och 3 (GFU12; GFU31). Identifieringen av pedagogisk grundsyn och vad det kan innebära fördjupas med att studenten kritiskt granskar och värderar arbetet med lärarens pedagogiska grundsyner kopplat till en självständig utveckling som lärare på fritidshemmet på vetenskaplig grund.

I Lm 1, termin 1, (GFU12) anges att studenten efter genomgången kurs ”ska kunna beskriva och diskutera olika sätt att se på kunskap och bildning i ett nutida och samt historiskt perspektiv”. Inom ramen för detta lärandemål (och med betoning på identifiering och förståelse av olika perspektiv på *kunskap*) introduceras studenterna till sin första formulering av pedagogisk grundsyn och kopplas därmed till vetenskapsteoretiska frågor. I kursen behandlas bland annat att skilda vetenskapsteoretiska traditioner gör anspråk på att belysa olika frågor eller sammanhang om människan, människans utveckling och lärande (såsom genom skillnader i behavioristiska eller sociokulturella ansatser). På så sätt belyses vetenskapsteoretiska skiljelinjer och olika forskningsmetoder och anspråk på giltighet som kan följa av detta (med kvalitativa eller kvantitativa ansatser). Studentens förståelse examineras i a) examinerande seminarium där synen på, och studier med, den lärande människan diskuteras med utgångspunkt från olika vetenskapsteoretiska inriktningar. Diskussionerna sker först i tvärgrupper och sammanställs sedan gemensamt i klassrummet, b) individuell skriftlig reflektion där studenten överväger sina första formuleringar av att anta pedagogisk grundsyn.

I termin 3 (GFU31) utvidgas kännedom om den vetenskapsteoretiska komplexiteten genom att ämnesområden i formulering av pedagogisk grundsyn även omfattar lärandemål som specificerar kunskaper i och om lärandeteorier. Därtill följs progressionsplanen i utbildningen mot *färdighetskriteriet* med ett tillämpningsperspektiv på den vetenskapsteoretiska förståelsen genom att studenten ska ”kritiskt granska och diskutera olika sätt att se på utveckling och lärande i förhållande till samhällskrav och den egna pedagogiska grundsynen” (Lm7, GFU31) med inriktning mot arbete i fritidshem. Den examinerande uppgiften är här att utforma och presentera en pedagogisk aktivitet på fritidshemmet där lärandeperspektiv lyfts och diskuteras.

Under utbildningens senare del förtydligas vetenskapsteori som ämnesområde och akademiskt redskap i samband med att studenten i termin 5 (GFU60) planerar det självständiga arbete som genomförs i termin 6 (GFX10). I planen visar studenten kännedom om kvalitativa och kvantitativa forskningsansatser med konkret

metodanknytning genom att presentera och motivera en plan för studie och dess genomförande i det självständiga arbetet i termin 6. I lärandemål för kursen (GFU60) anges att studenten ska på kritisk grund och med förankring i vetenskapsteoretiska begrepp kunna argumentera för betydelsen av vetenskapligt förhållningssätt i den kommande yrkesrollen (jmf mål 1), samt kunna självständigt förhålla sig till vetenskapliga studier och planera studier med motivation för metodval (Lm 1-4). Utöver detta specificeras i enskilt lärandemål (Lm5) förmåga till kritiskt tänkande och etiska ställningstaganden (se självvärdering mål 6). I kursen ges föreläsningar (4 st.) och examinerande seminarier (2 st.) i metod. Bland annat presenteras urvalsmetoder som exempel på där vetenskaplig systematik och noggrannhet konkretiseras. Därtill handleds studenterna i mindre grupphandledning (2 tillfällen). Föreläsningar, seminarier och handledning syftar att ge studenten stöd och underlag för att kunna formulera sin egen forskningsplan där skillnader och tillämpning av kvalitativa och kvantitativa ansatser i forskningsmetod beaktas. Arbetet med att skriva fram och muntligt presentera en plan genomförs antingen som individuellt arbete eller i par enligt studenternas egna önskemål. Planen examineras i muntligt ventileringsseminarium samt som skriftlig inlämningsuppgift.

I termin 6 genomförs det självständiga arbetet om 15hp (GFX10). Progression återspeglas i lärandemålen genom att målen betonar självständighet i val och genomförande (tillämpning) som tillägg till förmåga att argumentera för vetenskaplighet. Med god förankring i det fritidshemspedagogiska området (från föregående kurser) och individuell handledning, samt med stöd av metodföreläsningar, tillses att studenter får den handledning och vägledning (vid minst 5 handledningstillfällen och 2 examinerande ventileringstillfällen) som behövs för att genomföra det självständiga arbetet med god kvalitet. För att guida studenternas sökning och identifiering av vetenskapliga publikationer i det fritidshemspedagogiska området används högskolans stödstrukturer via biblioteket med ledning av pedagogisk personal från högskolans lärcenter.

Tillägg av extra handledning erbjuds de självständiga arbeten som bedömande lärare bedömer behöver detta i samråd med student eller studenter. Uppnår arbetet inte bedömningskriterierna för godkänd efter andra revideringen efter examination ges extra handledningstimmar (först om 5 h därefter efter om behov i samråd med KA och POA). Bedömningskriterierna redovisas i en bedömningsmatris som finns tillgänglig för studenten på lärplattformen vid kursens start. Kriterierna möter lärandemålen och följer uppsatsens organisation. På så sätt finns kriterier formulerade som gäller titel, abstract, inledning, litteratur och forskningsöversikt, teoriavsnitt, metod, analys och diskussion. Exempel på innehållsdelar som uttrycks i lärandemål och som följs upp i bedömningskriterier gäller val och motivering av kvalitativ respektive kvantitativ metod, etiska överväganden samt att självständigt kunna utforma, genomföra och presentera en empirisk vetenskaplig studie motiverad och grundad i fritidshemmets praktik.

Avslutande kommentarer med reflektioner

Självvärderingen för mål 2 visar att utbildningen genomsyras av succesivt ökade krav på bredd och fördjupning i studentens kompetens att arbeta och leda arbete som lärare på fritidshem med förankring i aktuell forskning. Vi menar att integrering av vetenskapsteoretiska och praktiska moment med progression genom utbildningen säkerställer att studenterna kan uppnå målen på grundläggande nivå.

Bland de svårigheter som identifierats av lärare i kursen framträder två omständigheter som påverkar förutsättningarna. Den ena berör studenters förväntningar på utbildningen och förberedelse att delvis omvärdera (eller snare uppdatera) sina förväntningsstrukturer i en akademisk miljö. Den andra svårigheten handlar om framväxten av det fritidshemspedagogiska forskningsfältet som akademisk miljö. Med en avsevärt förbättrad bild under de senaste årens forskning och publicerade avhandlingar, kvarstår dock situationen med ett begränsat utbud av forskning inom fritidshemmets verksamheter. Den första utmaningen möter utbildningen bland annat genom att arbeta med progressionsplanen integrerat med de praktiska momenten på fritidshemmet. Vikt läggs vid att studenternas förståelse och lust att bidra i arbete på fritidshemmet tas till vara för framväxten av en vetenskapligt förankrad lärarprofession (integrerade upplägget av UVK-kurser, fritidshemspedagogik och VFU). Därtill visar progressionstabellen i denna självvärdering en outnyttjad potential för progression inom målet i utbildningens VFU. En möjlighet, vad

gäller VFU:n är att se över innehåll i VFU-kurs så att till exempel praktiskt utvecklingsarbete kan kopplas till systematisk undersökning och dokumentation.

En konkret svårighet för många studenter (och som påverkar den vetenskapliga anknytningen) är att behärska akribi och säkerheten att uttrycka sig tydligt i skrift. Orsakerna till studenternas svårigheter varierar, därför behöver också åtgärderna bemöta dessa variationer. Regler för tillgänglighet och anpassning finns för studenter med dokumenterade behov. Särskilda stödstrukturer för skrivande och informationssökning finns för alla studenter och används aktivt i kurserna (GFF11; GFU60). Lärandemål och betygskriterier tidigt i utbildningen belyser vikten att uttrycka sig i skrift, och kan därmed främja studentens utveckling (ex. Lm4 i GFF11). Vi menar att mer kan göras för att uppmärksamma studenterna på sina möjligheter att uttrycka sig i skrift och med andra semiotiska system. Detta kan göras om uppgiften att uttrycka sig står i mer tydligt fokus (olika uttryckssätt). Ytterligare kan användandet av betygskriterier lyftas i fler sammanhang. Att möta svårigheten med begränsning i och utbud av forskningsföreläsningar inom fritidshemspedagogiken är ett dilemma som kanske kan förklaras med att forskningsfältet är relativt ungt. Lösningen i utbildningen är att använda det som finns men också använda forskningsstudier i närliggande områden från t.ex. skola och förskola.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

- 3. visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet*

Inledning

För att skapa goda förutsättningar för studenterna att uppnå examensmål 3 sker arbete på flera nivåer och genom hela utbildningen. Detta sker dels genom lärandemål som direkt examinerar förmågorna, dels genom arbetssätt i kursernas upplägg. Studenten påverkar själv utvecklingen genom att inför varje VFU-kurs formulera individuella mål (som motsvarar kursens lärandemål) samt utvärdera måluppfyllelsen efter avslutad VFU. Inom ramen för UVK och FP finns både innehåll och examinationer för att säkerställa kvalitet avseende mål 3 (se nedan).

Från och med första kursen i termin 1 delas studenterna in i basgrupper. Detta har flera syften. Som ny student får man möjlighet att känna tillhörighet i en liten grupp som inledningsvis gör mycket gemensamt. Basgruppen får till exempel redan första dagen en uppgift som är kopplad till studenternas kommande uppdrag som lärare i fritidshem. I den uppgiften ligger att gruppen ger sig ut i omgivande samhälle och ställer ett antal frågor om vilka förväntningar som finns i samhället generellt, på skola och lärare. Gruppen bearbetar och sammanställer resultatet, jämför det med sina egna förväntningar och tankar om skolan och läraryrket för att sedan presentera för och diskutera det med övriga basgrupper. Denna uppgift är ett första steg i att tillvarata, systematisera och reflektera över både egna och andras erfarenheter. Det blir också en första uppgift för varje student att identifiera vilka behov av kunskapsutveckling som föreligger hos en själv. Basgruppen fungerar under utbildningens gång både som en tillhörighet men också som en kollegial resurs där studenterna kontinuerligt bearbetar, tar del av och ger respons på varandras texter, till exempel inför skriftliga inlämningar. I utbildningen finns även examinationer där förmågan att ta tillvara egna och andras erfarenheter ingår som formulerade lärandemål och/eller som obligatoriskt moment genom t.ex. kamratgranskning och opponering (GFU60; GFX10).

Progression mot måluppfyllelse med kommenterade exempel

Inom UVK återkommer förutsättningar för måluppfyllelse med kontinuitet genom utbildningen både gällande relevanta forskningsresultat och i relation till yrkesutveckling och kunskapsutveckling. Exempelvis i termin 1 (GFU12) ska studenten reflektera över lärarprofessionens villkor bl.a. ett seminarium om vad

demokrati är och kan vara på fritidshemmet. Detta följs upp i arbetet med pedagogisk grundsyn i termin 3 (GFU31, se mål 2) där studenten ska kunna kritiskt granska och diskutera olika sätt att se på utveckling och lärande i förhållande till samhällskrav och den egna pedagogiska grundsynen (Lm7, GFU31). I påföljande UVK-kurs (GFU41) tas ett större perspektiv på fritidshemmet i samhällsdebatten där också sociologiska och pedagogiska samhällsteorier diskuteras. Studenterna jämför och diskuterar också olika dokument som styr och har styrt fritidshemmets verksamhet över tid. Lärandemålet i kursen som är direkt kopplat till måluppfyllelse 3 anger att studenten ska kunna analytiskt förhålla sig till och reflektera över sin egen betydelse och roll som lärare i ett större samhälleligt sammanhang (Lm3, GFU41).

I termin 5 (GFU50) arbetar studenterna i en seminarieserie om fyra tillfällen med reflektioner kring undervisning och bedömning för lärande (reflektionsprotokoll används). Studenten förväntas här med utgångspunkt i aktuell forskning om lärande och bedömning kunna problematisera pedagogiska bedömningar (Lm3). I uppsatsplanen som skrivs i GFU60 (se mål2) ska studenten kunna självständigt söka, värdera, rapportera och kritiskt förhålla sig till aktuell forskning relevant för det fritidshemspedagogiska området (Lm2), kunna formulera relevanta frågeställningar i relation till lärares arbete i fritidshem (Lm3), med ett vetenskapligt förhållningssätt kunna planera en undersökning grundad i fritidshemmets praktik och kunna motivera val av metoder (Lm4) och kunna tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt där förmåga till kritiskt tänkande och etiska ställningstaganden är avgörande (Lm5).

I den sista UVK kursen och tillika den sista terminen (GFU70) planerar studenten (individuell uppgift) ett utvecklingsprojekt på fritidshemmet. I kursen tränar studenten på 1) att identifiera utvecklingsområde i fritidshemmets verksamhet, 2) göra en utvecklingsplan 3) kollegialt samarbete genom att omvärdera och bearbeta sina planer med hjälp av kamratgranskning i två examinerande seminarier. Kursen avslutas med att studenten sammanställer sin plan som en individuell skriftlig inlämning. Lärandemål anger att studenten ska kunna tillvarata, systematisera och kritiskt reflektera över dokumentation av verksamheten i relation till relevanta forskningsresultat, och utifrån detta föreslå utvecklingsmöjligheter för verksamheten (Lm1), kunna diskutera och kritiskt granska den kommande yrkesrollen i relation till yrkesetik och ledarskap (Lm2) och kunna identifiera och kommunicera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska utvecklingsarbetet (Lm3). Vi värderar att studenten här uppnår nivå tre enligt progressionsplan (se progressionstabell).

Även i VFU-kurserna arbetar studenten med att utveckla sin förmåga att ta till vara och reflektera över sina egna och andras erfarenheter. Det görs genom att studenten inför varje VFU-kurs formulerar individuella mål. Utifrån kursens lärandemål och tidigare VFU-omdöme identifieras de utvecklingsområden som är krävs för att nå progression och utveckling i såväl ämneskunskaper som yrkesrollen i sin helhet. Under varje VFU-period skriver studenten tre protokoll där studenten gör reflektioner över sin egen utveckling i relation till VFU-målen. I VFU-kurserna finns lärandemål som riktas mot studentens förmåga till samarbete med andra lärare. Exempel på lärandemål i VFU-kurserna som bidrar till måluppfyllelse för examensmål 3 är exempelvis termin 1 (GFV11) kunna utifrån egna erfarenheter formulera egna styrkor, nyvunna insikter och utvecklingsområden samt dokumentera dessa i en digital portfölj (Lm3). Detta följs i termin 2 (GFV21) att kunna i handling omsätta nyvunna insikter (Lm8) samt kunna analysera och reflektera över den egna utvecklingen i yrkesrollen utifrån egna utvecklingsbehov (Lm9). I termin 3 (GFV30) ska studenten kunna planera, genomföra, utvärdera och i handling omsätta nyvunna insikter i syfte att utveckla undervisning utifrån gällande styrdokument för att stimulera varje elevs lärande och utveckling (Lm4) och i termin 5 (GFV40) kunna identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov (Lm7). Slutligen i termin 6 (GFV50) som är den sista VFU-perioden ska studenten kunna utifrån ett självständigt och professionellt förhållningssätt planera, genomföra och utvärdera samt utveckla olika undervisningssituationer i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling (Lm1) samt självständigt planera, genomföra, utvärdera samt i handling omsätta uppnådda insikter i syfte att utveckla undervisning utifrån gällande styrdokument för att stimulera varje elevs lärande och utveckling (Lm3).

Avslutande kommentarer med reflektioner

Sammanfattningsvis ser vi att studenten ges goda möjligheter att uppnå mål 3 inom utbildningens alla delar; UVK, FP och VFU. Dessa tre delar samverkar och stödjer studentens utveckling mot dessa färdigheter och förmågor genom hela utbildningen. Med kontinuitet och ökande krav på självständighet genomför studenten uppgifter där kamratbedömning, opponering och granskning av såväl aktuell forskning som andras texter samt erfarenheter hämtade från verksamheten till exempel VFU, är en del av innehåll och examination i kurser.

Vi ser här att utvecklingsprojektet inom GFX10 (se mål 1 och 2) kommer att fungera som ett led i studentens utveckling mot att självständigt och systematiskt tillvarata forskning och beprövade erfarenheter inom det fritidshemspedagogiska området.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

- 4. visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt*

Inledning

Didaktik, ämnesdidaktik och metodik är områden som integreras med varierande tyngdpunkt i flertalet kurser inom programmet. Färdighet och förmåga men också kunskap och förståelse är grundläggande kompetenser för lärarprofessioner och är starkt kopplat till skicklighet i yrkesrollen. Studenten ska under hela sin utbildning möta ett innehåll som ger en väl utvecklad förmåga att planera och utveckla för en god pedagogisk verksamhet i fritidshemmet med dess unika möjligheter till lärande, såväl informellt som formellt. Undervisning för uppnående av mål 4 sker i utbildningens samtliga delar; UVK, VFU och ämnes- och ämnesdidaktiska studier (inklusive det valbara ämnet bild, idrott och hälsa eller hem- och konsumentkunskap).

UVK ger, utifrån ett övergripande perspektiv en teoretisk grund för att sedan i den pedagogiska verksamheten kunna omsätta färdigheter och förmågor i praktisk handling. I inriktningen skapas återkommande tillfällen till diskussioner och samtal kring lärandets olika förutsättningar. Studenten möter kontinuerligt under utbildningen didaktiska frågor som ställs i relation till sitt sammanhang och diskussioner och seminarier kring lärandets hur, vad, för vem och varför ingår i flertalet kurser. Under utbildningen finns genomgående en tydlig koppling till läraryrkets praktik genom att i olika undervisningssammanhang, erbjuda övningar i praktiskt planerings- och bedömningsarbete utifrån styrdokument och autentiska situationer. Detta ger goda möjligheter att utveckla studentens färdighet och förmåga avseende mål 4. Den didaktiska färdigheten övas och prövas genom hela utbildningen i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Didaktisk litteratur finns i samtliga VFU-kurser och ämneskurser och den didaktiska kompetensen examineras återkommande och med progression vilket exemplifieras i nedanstående beskrivning. Didaktik som grundläggande lärarkompetens och didaktik som är specifik för den fritidshemspedagogiska verksamheten är ett väsentligt innehåll i seminarier och examinationer i såväl UVK som fritidshemspedagogik. Studier och analyser av skollag, läroplan och övriga styrdokumentstexter samt forskning återkommer under utbildningen.

Progression mot måluppfyllelse med kommenterade exempel

Den första terminen startar med UVK. Kursen (GFU12) är ett spektrum av utbildningens hela UVK-innehåll och ger en introduktion till läraryrket som profession. Läroplansteori och didaktik bildar grund för att skapa en professionell förståelse för skola och utbildning ur ett samhällsligt perspektiv. I kursen påbörjas studentens process att utveckla en pedagogisk grundsyn med fokus på kunskapssyn, människosyn och samhällssyn (se nivå 1 i progressionsplanen). Föreläsningar och en examinerande seminarieserie med utgångspunkt i

läraryrkets komplexa professionella villkor, tillsammans med återkommande reflektioner om studentens eget lärande, bildar underlag för att lägga grunden i didaktikens betydelse för utveckling och lärande. Ett exempel på lärandemål i kursen är att studenten i praktiska utbildningssituationer ska kunna tillämpa det lagsystem och den värdegrund som styr skolans arbete (Lm5). Lagsystem i denna formulering avser samtliga gällande styrdokument som lärare i fritidshem har att förhålla sig till, tolka och tillämpa. Lärandemålet examineras både individuellt (skriftligt) samt i grupp (muntligt) där studenten utifrån ett givet fallstudium (case) ska redogöra för tänkbara relevanta handlingar där både elevens, lärarens och vårdnadshavares perspektiv ska beaktas. Studenten ska sedan värdera sina tänkta handlingar i förhållande till nämnda perspektiv. Den muntliga gruppexaminationen består i att studenterna i basgrupper redovisar sin individuella text för studiekamraterna. Redovisningen sker genom en digital presentation. Bedömningskriterier för delprovet anger att innehållet ska ge en tydlig presentation av läraryrkets olika villkor och förankras i rådande styrdokument och i valda delar av kursens litteratur.

Under studentens första VFU (som är yrkesprovande) introduceras uppgiften att formulera individuella mål som ligger till grund för genomförandet av VFU-perioden. Studenten skriver reflektioner före, under och efter VFU utifrån några givna frågeställningar. Här initieras också processen i att förstå vad det innebär att tolka och förhålla sig till kunskapsmål och kunna identifiera och omsätta dessa till hur planering för lärande sker. Ett exempel på lärandemål i kursen är att studenten ska kunna beskriva och diskutera de intentioner som uttrycks i styrdokument och litteratur i relation till värdegrund och ledarskap samt beskriva hur egna värderingar och attityder kan ha betydelse i mötet med elever (Lm2). Detta ska ses som ett första steg till didaktisk förståelse för och förmåga till att se helheter i de olika pedagogiska aktiviteter som genomförs (ex. hur mål skrivs fram i styrdokument, hur de kan tolkas, omsättas och synliggöras i verksamheten) En annan aspekt av didaktik och ämnesdidaktik är *dokumentation* och *bedömning* för att utveckla undervisningen, vilket också återkommer under utbildningen främst i ämnes- och ämnesdidaktiska studier.

Termin 2 inleds med UVK som belyser sociala relationer och konflikthantering i såväl fritidshem som skola. I UVK-kursen (GFU22) ges teoretiska kunskaper om individ och grupp utveckling och olika modeller för konflikthantering studeras. Fostransbegreppet i relation till fritidshemmets uppdrag, hur det beskrivs i forskningsartiklar, läroplaner och skollag belyses och studenterna granskar och tolkar texternas innebörd. I den fritidshemspedagogiska kursen (GFF20) genomförs en fältdag där studenten observerar och samlar information som ska bilda underlag för ett värdegrundsprojekt som ska planeras och genomföras under VFU-kursen (GFV21). Under VFU genomförs värdegrundsprojektet och studentens planering och utvärdering av projektet bedöms utifrån lärandemål som direkt knyter an till studentens didaktiska förmågor (se VFU-progression). En planering lämnas och bedöms, studenten får besök av VFU-lärare från HKR och en slutlig reflektion kring genomförandet och en utvecklingsplan framåt lämnas in.

I termin 3 (GFU30) studeras lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i lärandeteorier och olika pedagogiska perspektiv. Relationen mellan planering för lärande och undervisning studeras. Frågor om verksamhetens organisation, ramfaktorer, lokaler, styrdokument, läroplansteori och lärandeteorietiska grunder bearbetas och behandlas. Även här används examinerande seminarium. Ett av dessa seminarium är ett planeringsseminarium där studenterna bearbetar och diskuterar varandras texter. Uppgiften är formulerad utifrån att studenten ska visa en fördjupad förståelse av hur perspektiv på lärande kan komma fram i arbetet som lärare. Detta görs genom att studenten i en text diskuterar hur man som pedagog kan förhålla sig till minst två olika lärandeteorier i samband med minst en pedagogisk aktivitet. Studenten ska också skriva fram sin förväntan på aktivitetens lärande och koppla den till fritidshemmets kontext. I betygskriterierna framgår att studenten ska redogöra för, jämföra lärandeteorier och argumentera för sina didaktiska val.

Lärandemålen i kursen är tydligt förankrade i didaktiska kompetenser. Studenten ska kunna redogöra för och diskutera relationen mellan lärande, undervisning och bedömning samt hur olika typer av bedömning kan påverka elevens lärande och utveckling (Lm3), kunna diskutera och värdera utvecklingen av digital teknik och multimodalitet i förhållande till elevernas lärande (Lm4), kunna identifiera, jämföra och diskutera likheter och skillnader i olika sätt att se på lärande (Lm5) och kunna kritiskt granska och diskutera olika undervisningsmetoder i relation till teorier kring utveckling och lärande (Lm6).

I termin 5 (GFF40) undervisas i ämnen som omfattas av det fritidshemspedagogiska området. Grundläggande begrepp och sammanhang inom naturvetenskap och teknik samt aktuell forskning inom naturvetenskapernas didaktik ligger till grund för kursens innehåll. Studenterna ges uppgifter kopplade till metodik och didaktisk kunskap. Pedagogiska planeringar i de olika ämnena görs vid seminarier och vid gruppstudier arbetar studenterna med att skriva planeringar med mål, metod och syfte relevanta för uppdraget i fritidshemmet och med Lgr 11 som utgångspunkt. Planeringen examineras slutligen i en individuell skriftlig uppgift.

Under följande terminer fördjupas studentens didaktiska förmågor genom att kraven på analys och kritisk granskning ökar i såväl termin 5 som termin 6 (se progressionsplan VFU). Detta gäller främst i VFU-kurserna, men även i den sista UVK-kursen (GFU70) i termin 6. Innehållet och examinationer i kursen riktas mot den professionella läraren. Studenterna är delaktiga i mycket hög grad vid planering och upplägg vid kursintroduktionen. Lärandemål i kursen examinerar studentens förmåga att kunna tillvarata, systematisera och kritiskt reflektera över dokumentation av verksamheten i relation till relevanta forskningsresultat, och utifrån detta föreslå utvecklingsmöjligheter för verksamheten (Lm1) samt kunna diskutera och kritiskt granska den kommande yrkesrollen i relation till yrkesetik och ledarskap (Lm2) och kunna identifiera och kommunicera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska utvecklingsarbetet (Lm3).

Avslutande kommentarer med reflektioner

I examensordningen för GF ligger ett uppdrag som på många vis utmanar oss i utvecklingsarbetet, inte minst för hur vi på bästa sätt kan rusta studenten för det kommande yrket som både som lärare i fritidshem och som grundlärare med behörighet att undervisa i ett praktiskt eller estetiskt ämne. I vårt interna utvecklingsarbete (se inledning) arbetar vi just nu med att stärka helheten i utbildningen, trots att det är två delvis olika yrkesroller vi ska utbilda för. Det är en balansgång att utbilda för verksamhet i fritidshemmet och för undervisning i den obligatoriska skolan utan att förlora jämvikten mellan uppdragen. Vi har identifierat en tendens att UVK-kurserna färgar in mycket om att vara lärare i fritidshem och mindre gällande att vara lärare i ämne. Det innebär att vi också just nu för en diskussion kring vikten av att skilja på didaktisk kompetens i fritidshem och didaktisk kompetens som lärare med behörighet att bedöma och betygssätta elever. Vi arbetar med att åtgärda detta genom att vi på programmöten under våren och ht18 diskuterar dessa gemensamma frågor i lärarlag där lärare i fritidshem och lärare i det valbara ämnet möts i dialog. Vid ett av vårens möten har lärare delgivit varandra hur de arbetar vid planering och genomförande av VFU-besök och examinationer. Under ht17 reviderades kursplanen GFU31 genom att bedömning och betyg tydliggjordes i examinationer och i lärandemål som svarar mot båda verksamheterna. Även kursplanerna för hösten genomgår just nu en översyn för att se var vi kan förtydliga och ge förutsättningar för att studenterna ska få förutsättningar att hantera den dubbla yrkesroll som väntar när de ska ut i arbetslivet.

Sammanfattningsvis gällande mål 4 kan sägas att det finns några delar som hela tiden behöver granskas och upprätthållas. Det gör vi genom att det finns med som ett innehåll i våra övergripande kvalitetsrutiner (se programutveckling sid 1) men också internt genom diskussioner och kursplaneutveckling mellan kollegor inom programmet. Främst handlar det om didaktik för två olika yrkesroller och hur vi på bästa sätt kan göra utbildningen till en helhet. Sett ur ett övergripande innehållsperspektiv ges goda möjligheter för studenten att uppnå examensmål 4 genom att didaktik tillsammans med VFU finns med och med progression genom hela programmet.

5. *visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling*

Inledning

I arbetet med att tillförsäkra studentens möjlighet att uppnå målen ovan utformas programmet för att erbjuda en balanserad kombination av teoretiska och praktiska kunskaper inom undervisning och andra pedagogiska verksamheter på fritidshemmet. Detta innebär att utbildningen avser att presentera en god orientering inom specialpedagogiska kunskapsområden inom pedagogiska teorier och praktiker i allmänhet och fritidshemspedagogiska i synnerhet. Integreringen av teori och praktik är ömsesidigt gynnande i och med att verksamhetens utmaningar driver fram en djupare teoretisk förståelse, likaväl som teoretiskt grundande specialpedagogisk kunskap hjälper till att se och förstå olika perspektiv i praktiken. Studenternas erfarenheter och utmaningar från den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU, knyts och kopplas till teoretiska perspektiv genom att delprovet som examinerar lärandemålen i specialpedagogik (GFU50) utgår från ett autentiskt men avidentifierat case från fritidshemmet. Fokus läggs på lärmiljö, pedagogisk tillgänglighet samt på att arbeta förebyggande och möjliggörande på organisations-, grupp- och individnivå. Uppgiften består i att observera och analysera det valda caset med hjälp av ett värderingsverktyg för tillgänglig undervisning utifrån fysisk, pedagogisk och social tillgänglighet.

Progression mot måluppfyllelse med kommenterade exempel

Kursen som beskrivs ovan ges under femte terminen och syftar att ge blivande lärare fördjupad kunskap om och handlingsberedskap för att arbeta med en inkluderande undervisning i relation till det specialpedagogiska kunskapsområdet. Studenterna har tidigare under utbildningen utvecklat sina kunskaper för den pedagogiska verksamheten med särskild inriktning på det fritidshemspedagogiska området både teoretiskt och praktiskt (t.ex. GFF20, GFF30, GFU31). För att stödja studentens utveckling som lärare på fritidshemmet följs progressionsplanen mot ökad självständighet och värderingsförmåga. Det innebär att studenten utvecklar sin kunskap och färdighet för planering, genomförande och utvärdering av undervisning och pedagogisk verksamhet på fritidshemmet. Detta sker först med aktivt stöd från lärare och handledare i teoretiska och praktiska moment för att mot slutet av utbildningen kunna ske självständigt tillsammans med andra (se progression i självständigt pedagogiskt arbete i VFU-kurser inledning)

Ämnesstudier för fritidshemmets pedagogik utvecklas specifikt i FP-kurserna. Fördjupade ämnesstudier inleds med värdegrundsarbete i termin 2 (GFF20, beskrivs i mål 6), inriktas mot språk, estetisk kommunikation och populärkultur i termin 3 (GFF30) och naturvetenskaper, matematik och hälsa i termin 5 (GFF40). Progressionen mellan ämnesstudier i termin 2 (GFF20) och 3 (GFF30) omfattar breddning av kunskapsområden mot skolans kärnämnen (i detta fall genom kurs i språkutvecklande arbetssätt, 3,5hp) och fördjupar därmed kunskap om pedagogiskt arbete i skolan som helhet. I kursen används fältdag på fritidshem för att få syn på och analysera språkliga lärsituationer i verksamheten. I kursen ges också tre examinerande seminarier som ska förberedas och kamratgranskas i mindre seminariegrupper (ca 15 studenter i taget). Detta för att säkerställa varje students aktiva deltagande. I UVK-kurs termin 3 (GFU31) examineras lärandeteorier med avseende att ge studenter möjlighet att stärka sina teoretiska färdigheter för att göra grundade val i pedagogiska planeringar. I termin 4 utvecklas kunskap och förmåga att undervisa i de valbara ämnena (30hp). I senare del av utbildningen följs GFU50 upp genom att studenten ska planera genomföra och utvärdera pedagogiska undervisningstillfällen för att synliggöra naturvetenskaper, matematik och teknik.

Ett särskilt moment om 2,5hp genomförs i pedagogisk planering för att undervisa i matematik, där även särskild hänsyn ska kunna tas till elevers behov (som individ eller grupp) i fritidshemmet (se GFF40 i mål 4). I momentet ingår undervisning med föreläsning, fältdag på fritidshem samt muntlig och skriftlig ventilering i par. Under utbildningens sista termin förväntas studenten vara förberedd att nå den högre progressionsnivån avseende målet ovan. Två kurser ges i detta syfte: programmets avslutande UVK-kurs som behandlar utvärderings- och utvecklingsarbete av undervisning (GFU70) samt den avslutande VFU-kursen om 9hp (GFV50). GFU70 ska ge studenten redskap att kunna tillvarata, systematisera och kritiskt granska dokumentation av verksamheten i relation till relevanta forskningsresultat, och utifrån detta föreslå utvecklingsmöjligheter för verksamheten (Lm1). Kursen examineras i två examinerande litteraturseminarier och en individuell skriftlig uppgift. I utbildningens sista VFU ska studenten självständigt planera och

genomföra och utvärdera ett undervisningsmoment i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling (Lm1). Momentet examineras i studentens skriftliga reflektion samt i samband med den bedömande lärarens besök på VFU-platsen.

Avslutande kommentarer med reflektioner

Vi menar att lärarens kompetens (färdighet och förmåga) att handleda elever i elevers utveckling av sina förmågor att förstå och uttrycka sig på olika sätt utgör en central del av lärarens kunskap för att på bästa sätt stimulera varje elevs utveckling och lärande. Med hänsyn till skolans uppdrag om att tillse alla barns rätt till utbildning och delaktighet i beslut som gäller dem värderar vi arbetet med att utveckla barns kommunikativa förmågor högt. I detta mål vill vi därför även lyfta kursmoment som är framtagna för att utveckla studentens förmågor att arbeta med praktisk-estetiska ämnen och användning av digitala verktyg på fritidshemmet. Exempel på detta (utöver moment som finns inom de valbara ämnena och GFF20 som beskrivs i mål 6) är moment i GFU31 där examinerande seminarium om design för lärande belyser betydelsen av multimodalitet vid lärande. Avsikten är att ge studenten god förberedelse för, och erfarenhet av, att kunna göra väl grundade val för att utveckla det konkreta arbetet inom olika pedagogiska uppdrag, med alla barn och under olika förutsättningar. Därför ska läraren på fritidshemmet kunna planera pedagogiska moment för att främja exempelvis barns färdigheter att utveckla verbalt språk, bild, rörelse och dramatisk gestaltning, etc.

Utgångspunkten är att färdighet och förmåga är kunskapsformer som kräver både teoretisk och praktisk kunskap. Därtill avser bedömningen i detta mål färdighet och förmåga att *utvärdera och utveckla* undervisning och den pedagogiska verksamheten. Vårt synsätt på färdighet och förmåga till utvärdering och utveckling av arbetet i skolan är att detta är en kunskapsform där den egna erfarenheten är en viktig utgångspunkt, men där en teoretisk bredd och kännedom om forskningsfältet krävs för att ta den erfarenhetsbaserade kunskapen vidare mot nya utvecklingspotentialer. Därför integreras teori och praktik genom hela utbildningen. En svårighet där vi ser utvecklingspotential hänger samman med den dubbla yrkesrollen som diskuteras i mål 4.

6. *visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling*

Inledning

Värdegrundsarbete med hållbarhetsperspektiv står i centrum för fritidshemmets verksamhet. Det innebär för arbetet i fritidshem att planering, bemötanden och bedömningar där barn ingår, och som påverkar barns vardag, ska göras med beaktning av de rättigheter som uttrycks i Barnkonventionen. De hållbarhetsperspektiv som främst lyfts inom utbildningen gäller arbetet med social och ekologisk hållbar utveckling. Vi har också valt att lyfta rätten till ett hållbart lärande (vår tolkning av Salamanca-deklarationen) där även Mik-frågor blir aktuella (särskilt i projekt om normer i GFU22, och barns deltagande i digitala kulturer GFF20, samt litteraturstudie i läsning om den uppkopplade skolan i GFU31). I utbildningens tredje termin läggs vikt studentens kunskaper om mänskliga rättigheter (examinerade lärandemål i GFV30). Framskrivna lärandemål vad gäller kunskaper för etiskt förhållningssätt, värdegrundsarbete och förmåga att göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter återkommer med progression i utbildningens delar (se progressionstabell). Vi vill här även lyfta strävan att utbilda lärare med beredskap att anta ett ansvarsfullt ledarskap (GFF20, VFU-kurserna). Med detta menar vi rollen att handleda barn (elever) i deras utveckling mot ökad medvetenhet i hållbarhetsfrågor och möjligheter att fatta beslut om sina handlingar i enlighet med sådan strävan om hållbarhet för miljö och människor.

Progression mot måluppfyllelse med kommenterade exempel

I arbetet för att studenterna ska uppnå målen ovan introduceras innehållet i Barnkonventionen och Salamanca-deklarationen under den första terminen i utbildningen (GFU12, GFV11). Utgångspunkten är att studenterna ska vara bekanta med innebörden av dessa dokument inför sina första möten med barn på fritidshem. Med stöd av Lm 7 (GFU12) som lyfter studentens förmåga att granska lärares etiska riktlinjer förbereds studenternas uttolkning av Barnkonventionen i ett examinerande moment vi kallat "Barndomens land". I detta moment arbetar studenterna med estetisk gestaltning och värdegrund med fokus på barn och ungas rätt och villkor i dag. Det examinerande momentet går ut på att studenterna gruppvis gör en trailer för en "tänkt" film som ska presenteras på en fiktiv filmfestival med titeln "Barndomens land". I ventileringen av studenternas trailers går upphovspersonerna i roll som filmskapare medan övriga studenter tar roller som representanter för olika organisationer som t.ex. UNICEF, Skolverket eller Amnesty. I diskussionerna som följer av presentationerna ges förutsättning för studenterna att förstå skillnaden mellan att vara medveten om barns perspektiv och att som vuxen ibland förväntas ta på sig rollen att anta ett barnperspektiv i samband med beslut som rör barn.

Under andra terminen genomför studenterna en inventering som en förberedelse för ett möjligt värdegrundsarbete på fritidshem. Progressionen är uppdelad i tre faser och inbegriper både examination i fritidshemspedagogisk kurs (GFF20) samt i VFU (GFV20). Fas 1 består av litteraturstudier (GFF20) där studenten arbetar med att identifiera vad värdegrundsarbete är och innebär på fritidshem. I fas 2 genomför studenten en behovsinventering av värdegrundsarbete i en konkret miljö på fritidshem i samband med sin VFU. I fas 3 skriver studenten en rapport som en uppföljning av inventeringen och reflektion över sin förståelse av vad värdegrundsarbete kan vara på fritidshem (GFF20). Vikt läggs i delprovet vid frågor som gäller social hållbarhet, såsom delaktighet och demokrati, vänskapsrelationer och gruppdynamik.

Uppsatta lärandemål i utbildningen uttrycker progression av studentens självständighet vad gäller etiska överväganden under arbetet på fritidshemmet (GFV30 Lm 2,3,7) samt i utvecklingsprojekt och forskning (GFU60 Lm5; GFX10 Lm2). Utöver examinerande VFU termin 3 och examination i självständigt arbete examineras studentens förmågor att utveckla och formulera etiska reflektioner i 1) muntligen examinerande seminarier 2) skriftligen i individuella reflektioner i egen portfolio i samband med arbetet att formulera pedagogisk grundsyn i termin 1 och 3 (UVK-kurser: GFU12; GFU30).

Avslutande kommentarer med reflektioner

I samband med programmöte med KA i utbildningen (maj 2018) har beslutats att förtydliga och stärka arbetet med Barnkonventionen i programmet och uppmärksamma dess antagande som lag 2020. Ett konkret förslag är att i ventileringen av studenternas trailers i "Barndomens land" lyfta dilemmat mellan paragraf 3 och 12 i barnkonventionen gällande barns rätt till delaktighet (§12) och myndigheters och sociala välfärdsorganisationers skyldighet att fatta beslut med utgångspunkt i barns bästa (jmf. §3). I programmet finns också lärare som sedan 2016 aktivt deltar i forskningsmiljön *Child Rights Institute* vid rättsociologiska institutionen, Lunds universitet.

För att ytterligare stärka arbetet med att uppnå målet om hållbarutveckling och FN:s hållbarhetsmål kan programmet mer konkret ta del av kompetens som finns på det egna lärosätet med utnämningen av HKR som PRME Champion (en utmärkelse om att ha tagit särskilt ansvar för att implementera FN-initiativet *Principles for Responsible Management Education*). Detta för att eftersträva tydligare helhetsperspektiv på människan och människors miljöer i en hållbar utveckling och för mänskliga rättigheter.

Jämställdhet

Jämställdhet är ett av grundskolans övergripande mål och medvetenhet om betydelsen av jämställdhet ska genomsyra alla möten med barn och vuxna i skolan. Jämställdhet mellan kön (som vi uppfattat att självvärderingen ska ha i fokus) är en av flera aspekter på jämställdhet i det avsiktliga arbetet att skapa kunskap, färdighet och vilja att arbeta med skolans värdegrundsarbete. Vid HKR finns en plan för jämställdhetsintegrering 2017–2019. I denna anges att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattande.

Att upptäcka sedimenterade vanor och förväntningsstrukturer i vardagen är svårt och tar tid. Därför har vi valt att integrera jämställdhetsarbetet mellan kön (och olika könsidentiteter) som del av hela utbildningen och inte specifikt som ett moment att ”tentera av” i ett avgränsat delprov. Fördelen med ett sådant upplägg är att kunskaper och förmågor ges möjlighet att fördjupas och breddas i motsvarighet till frågornas komplexitet. Nackdelen är att jämställdhetsarbetet avseende kön (och könsidentiteter) riskerar att bli otydligt för studenterna och att deras förutsättningar för fördjupning blir bristfällig. För att undvika detta finns formulerade lärandemål gällande jämställdhet både tidigt och sent i utbildningen. Kunskapsutveckling och innehåll gällande jämställdhet och jämställdhet mellan kön förekommer som integrerad del i fler av utbildningens kurser än där dessa innehåll är formulerade som konkreta lärandemål. Relevanta lärandemål uttrycks till exempel i termer av arbete mot kränkande behandling. Innehållet ”jämställdhet mellan kön” framgår då i uppgiftsformuleringar och bedömningskriterier.

Vid val av kurslitteratur tas först och främst hänsyn till kvaliteten, där till exempel könsstereotypa texter undviks, men en kvantitativ genomgång av kurslitteraturen visar att det är en jämn fördelning av manliga och kvinnliga författare om man ser till utbildningen som helhet. Vi ser dock att manliga författarnamn återkommer i större grad än kvinnliga namn i litteratur med tyngdpunkt på metod och teoriavsnitt. Detta är en omständighet som vi tittar närmare på inom vårt interna kvalitetsarbete under ht18. Ett förslag vi överväger som ett komplement till det interna kvalitetsarbetet, är att tillsammans med studenterna genomlysa kurslitteraturen med avseende på könsfördelning.

visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten

Inledning

Ett område vi lyfter som viktigt i utbildningens arbete med frågor om kön, är arbetet med barns populärkulturer på fritidshemmet. Under den fritidshemspedagogiska kursen termin 3 (GFF30) måste studenten tillämpa sin förmåga att identifiera könsmonster i barns möte med och delaktighet i olika yttringar av populärkultur. Kursen avser att belysa populärkulturen som en faktor i barns identitetsskapande, kommunikation och lek där kön, etnicitet och genus kan påverka barns samvaro. Kursens innehåll relateras till värdegrundsarbetet på fritidshemmet och i delprov redovisar studenten sin förståelse av stereotyper och hur kön konstrueras. Kursen startar med föreläsning och diskussion kring den populärkultur som påverkar barns livsvärld. Empirisk undersökning under fältdag som utförs genom intervju av barn på fritidshem och som sedan sammanställs i form av diagram görs för att undersöka nuläget i barnens intresse av populärkultur (dator, internet, spel, skönlitteratur, tidningar, lek, hobby, musik).

Andra viktiga områden är 1) problematisering av hur olika typer av ledarskap påverkar pojkaras respektive flickors möjlighet så väl till fysiskt utrymme som till påverkan av innehåll 2) normativa attityder kring kön och idrottsliga aktiviteter.

Progression mot måluppfyllelse med kommenterat exempel

Under utbildningens första termin utgör läroplanen ett centralt kunskapsobjekt. I detta sammanhang lyfts jämställdhetsfrågor i skolans praktik i den första UVK-kursen (GFU12 Lm4). Här ska studenten identifiera

och tolka vad läroplanen anger om jämställdhetsarbetet i skolan. Under den andra terminen fördjupas förståelse och färdighet att arbeta med jämställdhetsfrågor i UVK-kursen *Utbildning och det sociala* (GFU22) samt i FP-kursen (GFF20). I UVK-kursen (GFU22) ges föreläsning i sociologiska teorier där också teoretiska aspekter av jämställdhetsfrågor belyses. I examinationen (digital estetisk gestaltning) lyfter studenten fram och värderar sina förståelser av barns och ungas villkor i jämställdhetsfrågor gällande bland annat kön. Även i FP-kursen (GFF20) återkommer innehåll om barns livsvillkor då könsidentitet utgör en del av kurslitteraturens innehåll, samt behandlas i föreläsning och i seminarium. Biologiskt kön och genus som konstruktion uppmärksammas i en fältdag där studenter genom observationer uppmanas att avslöja förväntningsstrukturer om till exempel konststillhörighet som gör avtryck i fritidshemmets fysiska miljö.

Avslutande kommentarer med reflektioner

Dilemman som lärare lyft i samband med programmöten och som framkommit i denna självvärdering är 1) ovan nämnd otydlighet som en följd av valet att arbeta integrerat genom hela utbildningen med värdegrundsfrågor och jämställdhet mellan kön och 2) svårighet att avgöra om och hur arbetet med jämställdhet i kurserna får genomslag i studentens praktiska arbete med barn på fritidshem. Det första dilemman kan bemötas på så sätt att den integrerade modellen behålls men att olika aspekter av värdegrundsfrågor (såsom kön) lyfts enskilt och mer konkret i uppgifter och därmed skrivs fram som moment för examination. Det andra dilemman är bekymmersamt då det belyser problematiken mellan å ena sidan förståelse framskriven i text eller tydliggjord i muntliga presentationer och å andra sidan förmågan att använda denna förståelse i den praktiska verksamheten på fritidshemmet. I syfte att stärka tydligheten och träna färdigheten i arbetet på fritidshemmet uppfattar vi att programmet ska lyfta in modellen för systematiskt arbete med jämställdhet enligt kvalitetshjulet: kartlägga, analysera, planera och genomföra. Modellen används i projekt med mer öppet formulerat värdegrundsarbete (GFF20) men kan användas även till mer specifikt inriktade jämställdhetsmål som förslagsvis konkretiseras som progression i lärandemål i VFU-kurser (uppdelat i t.ex. att hantera ledarskapssituationer, utformning och utveckling av undervisning). Detta kan med fördel göras konkret i kombination av teoretiska och praktiska studier.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Systematiskt kvalitetsarbete på ledningsnivå

I HKR:s kvalitetssäkringssystem genomförs utvärderingar systematiskt på flera nivåer. Uppföljning sker på respektive nivå där resultaten tas om hand och ligger till grund för beslut om åtgärder och återkoppling.

HKR har sedan 2015 utvecklat ett kvalitetssystem avseende utbildning som är väl integrerat med lärosätets verksamhetsutvecklingssystem. Syftet med denna integrering har varit att decentralisera genomförandet av strategi och uppdrag. Fördelen är att flera processer, såsom kvalitetssäkring, planering, uppföljning och rapportering har kunnat samordnas. Givet lärosätets övergripande strategi och aktuella kvalitetsmål består systemet av olika delar som är kopplade till såväl lärosätets strategiska som utbildningsnära utvecklingsarbete. Verksamhetsutvecklingssystemet leder till både kortsiktigt och långsiktigt utvecklingsarbete genom att såväl utgångsläge, nuläge och önskat läge hanteras i planer och dialoger. Det utbildningsnära utvecklingsarbetet lyfts dessutom till en strategisk lärosätetsövergripande verksamhetsutvecklingsplanering och -rapportering.

Högskolans kvalitetssystem bryts på programnivå ner i en konkret arbetsgång. POA skriver en självvärdering för programområdet två gånger per år i en verksamhetsutvecklingsrapport. Rapporten ligger till grund för verksamhetsutvecklingsplanen som presenteras som ett första utkast för dekan i maj. Efter återkoppling till POA ligger planen till grund för budgetarbetet i september. Den slutliga planen antas i december. I en verksamhetsdialog med lärosätets ledning i mars kommunicerar POA utfallet av föregående års verksamhet och den pågående och planerade verksamheten i programmet under innevarande år. POA redogör speciellt

för planerat kvalitetsutvecklingsarbete och HKR:s ledning ger under dialogen återkoppling på presenterade åtgärdsförslag.

Program och kursutvärderingar

I GF görs utvärderingar på två nivåer: program- och kursutvärdering. Programutvärderingen görs i avslutningen av sista terminen och ingår i GF:s interna kvalitetsarbete. Kursutvärderingar administreras högskoleövergripande och görs löpande efter varje kurs (EvaSys).

Programutvärdering genomförs både i grupp och individuellt. Utgångspunkten för programutvärderingen är examensmålen. Studenterna arbetar i grupper där de diskuterar i vilken mån, var i utbildningen och på vilket sätt de uppfattar att de uppnått målen. Utifrån det sammanställer gruppen ett underlag som också innehåller med förslag på förändringar som behöver göras. Efter denna gruppaktivitet gör studenten en individuell programutvärdering i lärplattformen. För studenten ger detta arbete förutsättningar att synliggöra hela utbildningen och vilka kunskaper och kompetenser man har fått med sig. För programmet är detta ett utmärkt underlag som används aktivt för att identifiera och se utvecklingsbehov i ett helhetsperspektiv, inte bara vad varje kurs behöver utveckla.

Kursutvärderingar hanteras av respektive KA som sammanställer resultatet i ett formulär som sedan går vidare till studenter, lärare och programområdesansvarig. Utvärderingarna bildar sedan underlag för arbetet i det kontinuerliga interna kvalitetsarbetet (se inledande beskrivning). Andra åtgärder utifrån kursutvärderingar kan till exempel vara upplägg, schematekniska ändringar, innehåll eller hur litteratur hanterats och bearbetats. Från och med vt18 följs kursutvärderingar upp i planerade kursutvecklingsmöten mellan POA och KA.

Ett aktuellt exempel på programnära kvalitetsarbete (som en följd av studenters programutvärderingar) är den senaste kursutvecklingen för att stärka det praktiskt-estetiska innehållet i utbildningen. Som en uppföljning av programutvärdering gjordes en inventering över hur och när ämnena presenteras i utbildningen. Inventeringen visade att praktiska och estetiska moment ska introduceras tidigare. Vid avslutad termin 2 ska studenten ha introducerats för och praktiskt tillämpat både bild, idrott, musik, pedagogiskt drama och hem- och konsumentkunskap. Dessa förändringar kommer att synas i kursplaner för studenter som startar ht18. De studenter som redan är inne i programmet och förbi den andra terminen kompenseras genom en särskild riktad insats.

Genomströmning och avhopp

Genomströmningen i GF är just nu hög och avhoppet är få. Ht15 registrerades 31 studenter. Vt18 är 27 studenter registrerade på den sista kursen i utbildningen. Av de fyra studenter som inte är registrerade vt18 har tre anmält avhopp och en ansökt om studieuppehåll. Ht16 registrerades 30 studenter och i dagsläget, inför termin 5 är det 30 studenter kvar i utbildningen, varav en är en student som antagits till senare del av program. De två senaste åren har det skett en ganska markant förändring då vi tidigare såg betydligt fler avhopp från utbildningen. Kullarna som startade 2011-2014 var, trots att de varit ca 30 från början, flera gånger inte fler än 17-18 studenter den sista terminen. Vår tolkning är att vi här ser ett samband mellan antal studenter som fullföljer studierna och antalet sökande till utbildningen. Antalet sökande har ökat och därmed också antagningspoängen. Detta tycks ge bättre förutsättningar för lyckade studier. En annan orsak till den höga genomströmningen är den goda utbildningsmiljön som programmet erbjuder. Programmet har nu fler medarbetare med speciellt fokus på arbete och forskning mot fritidshem och den dubbla yrkesrollen. Lärarna i programmet är engagerade, är snabba i kommunikationen med studenterna och har högt studentfokus. Även studenternas basgruppstillhörighet ger ökade möjligheter att klara studierna eftersom man stödjer varandra och håller uppsikt på varandras närvaro. I flera kursutvärderingar ser vi kommentarer som styrker detta.

Vid HKR finns också högskoleövergripande stödstrukturer, såsom läranderesurscentrum (LRC), som ger stöd i till exempel skrivande, och studievägledning där studie- och karriärvägledare ger stöd i att planera studiegången. Närmare beskrivning ges under Studentperspektiv.

Även om avhoppet just nu är få, ser vi här ett utvecklingsbehov vad gäller uppföljning av avhopp. Ett skarpt förslag är att utforma modell för exitintervjuer. Dessa kan göras som digitala formulär (täcka alla avhopp) eller som samtalsintervju (stickprovsurval).

Studentperspektiv

I Grundlärarutbildningen vid HKR är ett studentcentrerat lärande och en studentcentrerad undervisning angeläget ur perspektiv som rör såväl studenters motivation, självreflektion som deras engagemang i utvecklingen av utbildningen. Mot denna bakgrund beaktas studentperspektivet vid HKR på flera nivåer. På en övergripande nivå är studenterna, via studentkåren, representerade i beslutande nämnder, så som högskolestyrelse, fakultetsnämnd och utbildningens programråd.

Studenterna vid HKR erbjuds att ta aktiv roll i arbetet med att vidareutveckla utbildningens innehåll och genomförande på olika sätt. De program- och kursutvärderingar som beskrivits ovan används som verktyg att säkra kvaliteten i utbildningen, men också för att möjliggöra studentinflytande. Många studenter i GF kommer från studieovana miljöer och har inte studerat på högskolenivå tidigare. För att möta detta arbetar vi inom utbildningen aktivt med studenternas förutsättningar att ta sig an sina studier. Delar av detta arbete behandlas nedan (Studentaktiva moment).

Studenterna erbjuds möjlighet att på olika sätt, och på olika nivåer, på kort och lång sikt påverka kurser och utbildningens helhet. Under avsnittet "Aktiv studievägledning" nedan ges exempel på sådana aktiviteter inom utbildningens ram.

Studentaktiva moment

Samtliga kurser startar i en kursintroduktion där kursinnehåll, litteratur och examinationer introduceras. Studenterna ges möjlighet att arbeta i basgrupper för att bearbeta och analysera kursens innehåll och lärandemål och på så sätt kunna stödja varandra i studierna. Kursupplägg och schema går igenom och diskuteras och utifrån det har studenterna möjligheter att ställa frågor och komma med synpunkter och förslag till förändringar till kursansvarig. Studenten ges med detta goda förutsättningar att vara aktiv i sin utbildning och förstå vad som förväntas för att klara studierna med godkänt resultat. Vi har trots detta kunnat se och höra från studenterna att man inte förstår vad som förväntas vid examinationerna. Här arbetar vi målmedvetet för att studenter ska utveckla förmågan att tolka vad som krävs för att en uppgift ska bli godkänd. För att ytterligare utveckla graden av delaktighet och självständighet samt för att öka självförtroendet hos studenterna startar ht18 ett utvecklingsprojekt där två av höstens kurser tilldelas extra medel för att ytterligare fördjupa och utveckla det systematiska arbetet med studenternas förståelse för och tolkning av innebörden i lärandemålen.

Stödfunktioner

Stödfunktioner finns tillgängliga på HKR på olika nivåer. Flera avdelningar ger högskoleövergripande service för studenterna. Övergripande finns *Rådet för studieadministration och studentstöd*, vilka hanterar frågor med anknytning till studenternas utbildning på HKR. *Avdelningen för studentservice* består av

enheterna *Studieadministration* och *Studenthälsan*, där ärenden som rör antagning, examination och studentens hälsa hanteras. På studenthälsan finns en anställd sjuksköterska samt kurator. Vid HKR erbjuds studiestöd genom Läranderesurscentrum (LRC) som erbjuder studiestöd i form av olika lärverkstäder med pedagogisk personal. Genom LRC erbjuds språk- och skrivstöd, stöd för studieteknik och matematik, samt IT- och mediepedagogisk hjälp. Stödet genom LRC riktar sig till alla studenter och ges såväl på bokningsbara tider som på drop-in tider. LRC ansvarar även, genom en samordnare, för stöd till studenter med funktionsnedsättningar.

Aktiv studievägledning

Från och med utbildningens första termin erbjuds studenterna kontinuerligt, under utbildningens gång, schemalagd information om var och hur diverse studentstöd kan sökas inom lärosätet och om de möjligheter till inflytande och påverkansmöjligheter som står till buds. Informationen leds av lärarutbildningens studievägledare och medverkar gör såväl studentkår som studenthälsa. En student som av olika anledningar inte följer utbildningsplanens studiegång ges möjlighet att tillsammans med POA och studievägledare utforma en *individuell studieplan*.

Studentdialoger

Dialogmöten genomförs kontinuerligt med studentrepresentanter från samtliga terminer och genomförs 2 gånger varje läsår. Vid mötet deltar POA och studenter. I dialogen har studenterna möjlighet att komma med synpunkter och förslag till förändringar inom ramen för programmet. Vid vårens dialogmöte framkom till exempel önskemål om att erbjuda en gemensam föreläsning för samtliga GF-studenter om programmering. Det diskuterades också att kurser läggs ut och överlappar varandra, vilket kan uppfattas som rörigt för studenterna. Ytterligare en synpunkt från studenterna, främst i sista terminen, var att man önskar information om hur man kan utbilda sig för att kunna handleda studenter på VFU när man är färdigutbildad. Dialogmötet schemaläggs i varje kurs vid terminsstart. Vid dialogmötet skriver POA minnesanteckningar som sedan delges alla studenter och lärare inom programmet. Efter dialogmötet återkopplar POA till berörda kursansvariga. Kallelse, påminnelse och minnesanteckningar läggs i programmets lärplattform för att det ska vara lättillgängligt för alla.

I ett *programråd* (se nedan) ges studenter genom studentrepresentanter möjlighet till insyn samt möjlighet att påverka utbildningens utformning och innehåll.

Återkoppling till studenter

Kursutvärderingar återkopplas genom att rapporter som KA sammanställer finns tillgängliga i lärplattformen.

Programutvärderingen återkopplas till studenterna främst i seminarieform där studenterna själva redovisar resultatet av sina gruppdiskussioner. En sammanställning av den individuella delen görs av POA och läggs i lärplattformen. Resultatet används främst inom programmet för att kunna komma efterföljande studentgrupp till del.

Sammanfattningsvis ges goda möjligheter för studenter att göra sina röster hörda och påverka sin utbildning. Utmaningen är att få studenterna att ta den möjligheten. Ht17 låg svarsfrekvensen för kursutvärderingar i GF på 52 % och programutvärderingarna något högre (59 %) vilket inte är tillfredsställande. En utmaning som ligger framför oss är att utveckla goda former som inspirerar och motiverar till större ansvarstagande och delaktighet. Det utvecklingsprojekt om ökad delaktighet och självständighet som nämndes i inledningstexten är ett sätt att arbeta med detta. I den nya lärplattformen som implementeras ht18 kommer det att finnas verktyg som ger goda möjligheter till en mer pågående dialog mellan lärare och studenter. Arbeta med hur vi i denna lärplattform ska hitta arbetssätt som är studentnära och som ger direkt återkoppling av resultaten

från respektive utvärdering till berörda studenter kommer att påbörjas under vt18. Ett arbete med hur vi bättre kan återkoppla utvärderingar till studenter kommer att startas vid vårens sista programmöte i slutet av maj, där arbetet med former för uppföljning påbörjas. Här är målet att hitta former som är studentnära och ger direkt återkoppling till studenterna.

Arbetsliv och samverkan

GF är utformat och genomförs med utgångspunkten att det är viktigt med god samverkan mellan akademi och arbetsliv. Inom GF säkerställs detta på flera sätt. Många undervisande lärare har lång erfarenhet av undervisning i grundskola och fritidshem och flera av lärarna i utbildningen arbetar med olika kommuners kompetensutvecklingssatsningar. Lärare som arbetar i GF genomför för närvarande tre större kompetensutvecklingsprojekt i närliggande kommuner, varav ett innebär att genomföra hela programmet som uppdragsutbildning för att öka antalet behöriga lärare inom kommunen. Genom dessa uppdrag är lärare i programmet kontinuerligt ute på fältet och möter verksamma lärare och deras aktuella frågor och arbetssituation. Den kunskap och de erfarenheter som erhålls ger återverkningar direkt in i programundervisningen och bidrar till att ge studenterna förutsättningar att möta förändringar i arbetslivet.

Samverkan, VFU och handledare

Samverkan med det verksamhetsfält och det arbetsliv som studenten utbildas för att verka i är en förutsättning för att utbildningen ska upprätthålla god kvalitet och kunna anpassas efter de behov som fältet har. Ett nära och väl utvecklat samarbete med de VFU-handledare som möter våra studenter finns etablerat inom GF. Samtliga handledare inbjuds inför varje VFU-kurs till handledardagar som genomförs gemensamt med studenterna. Detta bidrar till att säkerställa att handledare är väl förtrogna med sitt uppdrag som handledare. Med utgångspunkt i utbildningens organisation och innehåll syftar dessa möten till att skapa en samstämmighet mellan lärosäte och verksamhetsfält, med studenternas yrkesutbildning i fokus.

VFU-handledare erbjuds också att delta vid olika redovisningar/examinationer som studenter genomför och bjuds alltid in att närvara när de självständiga arbetena presenteras. Mötet mellan studenter och handledare vid studentredovisningar bidrar till ett utbyte som dels ger handledarna en god inblick i utbildningen, dels ger studenterna återkoppling som har stark förankring i verksamheten. Mångfalden i redovisningarna ger också inspiration och idéer som kommer verksamheten till godo, vilket också framkommer vid redovisningarna. Kursutvärderingar för kurser där dessa möten sker visar att studenterna uppskattar responsen de får från handledare och de uttalar sig positivt över att få redovisa för yrkesverksamma som ger återkoppling utifrån sin närhet till det fritidshemspedagogiska fältet.

Inom GF finns en VFU-koordinator vars uppgift är att fungera som en kommunikativ länk mellan verksamhet och utbildning. Koordinatören arbetar programnära och fungerar som ett stöd för handledare och studenter och har speciellt ansvar för att hålla samman VFU-kurserna i utbildningen.

Programråd

Programmet har ett Programråd som fungerar som en referensgrupp till utbildningen. I programrådet medverkar POA, två studentrepresentanter, tre representanter från fritidshemsverksamheten (två yrkesverksamma lärare i fritidshem och en rektor) samt minst en HKR-lärare som också har ansvar att kalla till möte, föra minnesanteckningar och tillsammans med POA utarbeta förslag till innehåll. I programrådet

förs diskussioner kring hur programmet kan anpassas för att utbildningen ska följa upp att innehåll och upplägg svarar mot verksamhetens behov. Samtal om hur samverkan mellan högskola och yrkesliv kan utvecklas pågår och hålls högt på agendan. Programrådet har varit igång i nuvarande form under ett år och är fortfarande under uppbyggnad.

Alumnverksamhet

Tidigare har det på HKR funnits en centralt administrerad alumnverksamhet. Denna centralt drivna verksamhet lades ner på grund av för få intresserade alumner, men lever kvar vid enskilda program och årskullar i varierande omfattning. I GF är detta ett utvecklingsområde som än så länge sker i form av gästföreläsningar med dels äldre alumner, dels sådana som nyligen tagit examen. Syftet med dessa inslag i utbildningen är främst att utgöra ett forum för erfarenhetsutbyte mellan å ena sidan studenter och lärare på HKR och på den andra sidan äldre alumner och nyexaminerade och deras möte med verksamhet. Fortsättningsvis kommer inspirationsdagarna att vara tillfällen där HKR och alumner har möjlighet att samverka kring det fritidshemspedagogiska fältet. Vid den övergripande kompetensutvecklingen som genomfördes vt18 för hela fakulteten för lärarutbildningen (se avsnittet "Personal") deltog två alumner med en föreläsning och workshop. De studenter som tar examen kommer att få information om hur de kan återkomma till HKR som handledare i VFU-kurser och som alumner. Denna information ges första gången vt18. Det är också en punkt på dagordningen för programrådet under ht18 att diskutera hur alumnverksamheten kan utvecklas.

Samverkan, forskning och utveckling

Ett samverkansprojekt mellan HKR och Kristianstads kommun pågår där GF har lämnat in en forskningsansökan för en studie som genomförs i fritidshemmet och där studenter ges möjlighet att medverka och genomföra utvecklingsprojekt (se "Utbildningsmiljö", samt om självständiga arbetet i mål 1).

Ett ytterligare samverkansområde med arbetslivet är en inspirationsdag med innehåll riktat mot det fritidshemspedagogiska området, där yrkesverksamma på fältet tillsammans med studenter bjuds in. Innehållet vid dessa dagar varierar. Det kan vara riktat mot aktuell forskning som är relevant för det fritidshemspedagogiska området och det kan vara verksamhetsnära med workshops. Här bjuds också alumner in att delta med föreläsningar om aktuella projekt som pågår i samverkanskommunerna.